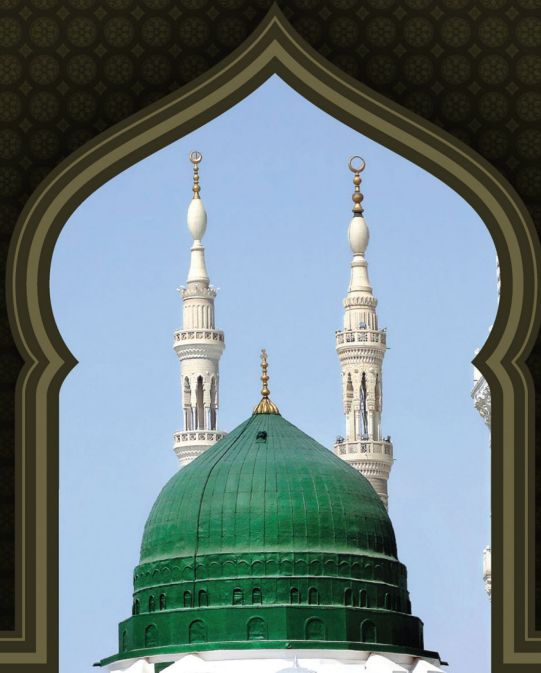

തിരഞ്ഞെടുത്ത

നബീ
വചനങ്ങൾ

The sayings of the Holy Prophet Muhammad (peace and blessings of Allah be upon him) are a source of guidance for Muslims. This book contains a small selection of such sayings with topics ranging from the love of God to table manners. The sayings are presented in their original Arabic along with Malayalam translation.

തിരഞ്ഞെടുത്ത നബിവാചനങ്ങൾ

പ്രസിദ്ധീകരണം
ഇസ്ലാം ഇന്റർനാഷണൽ പബ്ലിക്കേഷൻസ്

തിരഞ്ഞെടുത്ത നബിവാചനങ്ങൾ
(Malayalam Translation)

English Version First Published in UK in 1988
Reprinted in different countries several times

Previous Edition published in Qadian, India in 1989
Present Edition printed in Qadian, India in 2017

Copies: 2000

@Islam International Publications Ltd.

Published By:
Nazarat Nashro Isha'at Qadian,
Sadr Anjuman Ahmadiyya,
Qadian - 143516 , Distt Gurdaspur,
Punjab, INDIA.

Printed at:
Fazle Umar Printing Press,
Qadian.

ലോക അഹ്മദിയ്യാ സമൂഹത്തിന്റെ ശതവാർഷിക ജൂബിലി ആഘോഷം പ്രമാണിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്

‘തൗഹീദി’ന്റെ ശബ്ദം ഉയർത്തുകയും അതിനെ സ്നേഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ പേരിൽ മാത്രം ഈ കാലഘട്ടത്തിലും മർദിക്കപ്പെടുകയും രക്തസാക്ഷികളാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന അഹ്മദീമുസ്ലിംകളുടെ ഉപഹാരം. അവർ ബിലാലീ* ചൈതന്യത്തിന്റെ ജീവൽപ്രതീകങ്ങളത്രെ.

*ഹദ്റത്ത് ബിലാൽ(റ) മുഹമ്മദ് നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ ആദ്യ സഖാക്കളിൽ ഒരാളായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിലേക്ക് പരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്ന് അതികഠിനമായ പീഡനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം ഇരയാക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും തൗഹീദിലുള്ള (ഏകദൈവത്വത്തിലുള്ള) തന്റെ വിശ്വാസം കൈവിടാതെ മരണംവരിക്കാൻപോലും അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു.

വിഷയസൂചിക

മുഖവുര	V
ഉദ്ദേശവും പ്രവൃത്തിയും.....	1
അല്ലാഹുവിന്റെ മഹത്വം.....	3
ദൈവസ്നേഹം.....	9
വിശുദ്ധ ഖുർആൻ.....	13
നബി(സ)യുടെ ഉൽകൃഷ്ട സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ.....	15
ഇസ്‌ലാമിന്റെ അടിസ്ഥാനം.....	18
പ്രതാനുഷ്ഠാനം.....	24
ഹജ്ജ്.....	26
സക്കാത്തും ദാനധർമ്മങ്ങളും.....	28
നന്മ ഉപദേശിക്കുക തിന്മ നിരോധിക്കുക.....	32
അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുക.....	34
വിധി വിലക്കുകൾ.....	36
വിവാഹം.....	38
സൽസ്വഭാവം.....	40
ഇസ്‌ലാമിക സമൂഹം.....	44
മനുഷ്യരോടുള്ള കടപ്പാട്.....	47
മാതാപിതാക്കളോട് പാലിക്കേണ്ട മര്യാദകൾ.....	48
അയൽബന്ധം.....	50
ദുർബ്ബലരോടുള്ള സഹതാപം.....	52
മാപ്പും വിട്ടുവീഴ്ചയും.....	53
ആഹാരം കഴിക്കുമ്പോൾ പാലിക്കേണ്ട മര്യാദകൾ.....	54
വസ്ത്രധാരണം.....	55
ശരീരശുദ്ധി.....	56
അസൂയയും വിദ്വേഷവും.....	57
അഹങ്കാരവും പൊങ്ങച്ചവും.....	59
മുസ്‌ലിം സമുദായത്തിന്റെ ശോച്യാവസ്ഥ.....	61
ഇമാം മഹ്ദിയുടെ ആഗമനം.....	63

മുഖവുര

ഇസ്‌ലാം അതിമഹത്തായ ഒരു മതമാകുന്നു. വിശുദ്ധ ഖുർആന്റെ സമഗ്രവും സമ്പൂർണ്ണവുമായ അധ്യാപനങ്ങളെ കർമ്മപഥത്തിൽ വരുത്തിയ സയ്യിദുനാ ഹദ്ദറത്ത് മുഹമ്മദ് മുസ്‌തഫാ(സ)യുടെ മാതൃകയാണ് ഈ മഹത്വത്തിനു നിദാനം. അദ്ദേഹം എന്തു പഠിപ്പിച്ചുവോ അതിന്റെ പൂർണ്ണവും സജീവവുമായ മാതൃക അദ്ദേഹം തന്നെയായിരുന്നു. തിരുനബി(സ)യുടെ പ്രവൃത്തിയും അധ്യാപനവും തമ്മിലുള്ള അഗാധവും അദ്ദേഭ്യവുമായ ബന്ധം അനുയായികളിൽ മായാത്ത സ്വാധീനം ചെലുത്തി. സയ്യിദുനാ ഹദ്ദറത്ത് മുഹമ്മദ് മുസ്‌തഫാ(സ)തിരുമേനിയുടെ ജീവിതം എങ്ങനെയാക്കി എന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വഹ്ദത്തിനുശേഷം ഭാര്യയായ ആയിശാ(റ)യോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ പ്രതികരണം ഇതായിരുന്നു:

كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ

‘അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം വിശുദ്ധഖുർആനായിരുന്നു.’

അല്ലാഹുവിന്റെ വചനവും നബിതിരുമേനിയുടെ വചനവും തമ്മിൽ യാതൊരു വൈരുദ്ധ്യവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ച ദിവ്യവെളിപാടുകൾ വ്യക്തി പരമായ മോഹങ്ങൾ അണുവളവോളം പ്രകടമാകാത്ത വിധം പരിശുദ്ധമാണ്. അതിനു സാക്ഷിയായി വിശുദ്ധഖുർആൻ പറയുന്നു:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

‘അദ്ദേഹം സ്വന്തം ഇഷ്ടപ്രകാരം ഒന്നുംതന്നെ പറയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓരോ വചനവും ദിവ്യവെളിപാടുകൾക്ക് അനുസരിച്ചുള്ളതത്രേ.’

അദ്ദേഹം സമസ്തലോകത്തിനും എല്ലാ കാലഘട്ടത്തിലും മാനവരാശിക്കും ഉത്തമമാതൃകയാണ്. വിശുദ്ധ ഖുർആനിൽ അല്ലാഹു പറയുന്നു:

لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

‘നിങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രവാചകരിൽ ഉത്തമ മാതൃകയുണ്ട്.’

മാനുഷികതാല്പര്യങ്ങളുടെ ചില പ്രധാന വശങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട, വിശുദ്ധ ഖുർആനിലെ തെരഞ്ഞെടുത്ത സുപ്രധാനങ്ങളായ ചില വചനങ്ങൾ ഞങ്ങൾ വേറെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. തിരുനബി(സ)യുടെ ജീവിതത്തേയും പ്രവൃത്തിയേയും ഉപദേശങ്ങളേയും ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ട് ഏതാനും തെര

ഞ്ഞെടുത്ത ഹദീസുകൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുകയാണ്. അതിലടങ്ങിയ വചനങ്ങൾ, നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ദൈനംദിനജീവിതത്തേയും ആ മഹാത്മാവിന്റെ പ്രാർത്ഥനകളേയും ധാർമ്മികനിലവാരത്തേയും പ്രബോധനരീതിയേയും മനസ്സിലാക്കി തരുന്നവയാണ്.

ചില ഹദീസുകൾ നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ജീവിതകാലത്തുതന്നെ എഴുതി വെച്ചവയാണെങ്കിലും ഹദീസുകൾ അധികവും തിരുനബി(സ)യുടെ വഫാത്തിനെ തുടർന്ന് ഏതാണ്ട് ഇരുനൂറുവർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം ക്രോഡീകരിക്കപ്പെട്ടവയാണ്. എങ്കിൽത്തന്നെയും താഴെ വിവരിക്കുന്ന കാരണങ്ങളാൽ അവയെല്ലാം വിശ്വാസയോഗ്യമായി അംഗീകരിക്കാവുന്നവയാണ്.

നബി വചനങ്ങളധികവും ബഹുമാനിച്ച് ആദരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നവയായതിനാൽ, അനുയായികൾ ഉടനതന്നെ അവ ഹൃദിസ്ഥമാക്കുകയും പിന്നീട് അവരുടെ സംഭാഷണങ്ങളിൽ നിരവധി തവണ അവ ആവർത്തിച്ചുദ്ധരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. തിരുനബി(സ)യുടെ വചനത്തെ അനുയായികൾ ഭക്ത്യാദരപൂർവ്വമാണ് കണ്ടിരുന്നത്. തിരുനബി(സ)യുടെ യഥാർത്ഥ വചനങ്ങൾക്കു ഒരണുമാറ്റം വരുത്തുന്നത് അല്ലാഹുവിനോടു സമാധാനം പറയേണ്ട മഹാ അപരാധമായി അവർ ഗണിച്ചിരുന്നു. കാരണം 'ഞാൻ പറയാത്തത് എന്റെ പേരിൽ കെട്ടിച്ചമയ്ക്കുന്നവരുടെ വാസസ്ഥലം നരകമായിരിക്കും' എന്നു നബി(സ) തിരുമേനി താക്കീതു ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

തിരുനബി(സ)യെ സംബന്ധിച്ചോ തിരുനബിയുടെ വചനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചോ പരാമർശമുണ്ടായാൽ, ആ സന്ദേശം കേൾക്കുന്ന അനുയായി താൻ കേട്ടത് അപ്പടി ഹൃദിസ്ഥമാക്കുക മാത്രമല്ല, ആരാണോ ആ പരാമർശം നടത്തിയത് ആ വ്യക്തിയുടെ പേരും ഓർമ്മയിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെയായാൽ ആ വചനത്തെപ്പറ്റി ചോദിക്കപ്പെടുന്ന അവസരത്തിൽ ആധികാരികമായിത്തന്നെ ഉത്തരവാദപ്പെട്ട വ്യക്തിയെ അവർക്ക് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാമല്ലോ.

നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പുതന്നെ എന്തും മനഃപാഠമാക്കുന്നതിൽ അറബികൾക്കുണ്ടായിരുന്ന വൈഭവം പ്രസിദ്ധമായിരുന്നു. അറബിക്കവികളുടെ ലക്ഷണണക്കിന് കാവ്യശകലങ്ങൾ ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയവർ വിരളമല്ല. കൂടാതെ കുടുംബങ്ങളുടെ തലമുറതലമുറയായുള്ള ചരിത്രവും അവർ ഓർമ്മയിൽ വെച്ചിരുന്നു. തിരുനബി(സ)യുടെ ആവിർഭാവത്തിനു ശേഷം അനുയായികളുടെ ധാർമ്മികനിലവാരം അത്യുന്നതമായതിനാൽ അതിശയോക്തി അഥവാ അതിവർണ്ണന നല്കുന്നത് ഒരു കുറ്റമായി കരുതപ്പെട്ടിരുന്നു. മാത്രമല്ല സത്യത്തെ മുറുകെപ്പിടിക്കുവാനും വാക്കുകളെ വളച്ചൊടിക്കാതിരിക്കുവാനും വിശുദ്ധ ഖുർആൻ ശക്തിയുക്തം നിഷ്കർഷിക്കുന്നു.

ഇങ്ങനെ തിരുവചനങ്ങൾ സമാഹരിക്കുന്നതിൽ മറ്റൊരു ചരിത്രസംഭവവിവരണങ്ങളിലും കാണാത്തത്ര ശ്രദ്ധയും സൂക്ഷ്മതയും മുസ്ലിം പണ്ഡിതന്മാർ കൈക്കൊള്ളുകയുണ്ടായി. തിരുവചനങ്ങൾ എടുത്തുദ്ധരിക്കുമ്പോൾ

അവ ആഖ്യാനം ചെയ്ത വ്യക്തികളുടെ ശൃംഖല തന്നെ പ്രത്യേകം രേഖപ്പെടുത്തപ്പെടുകയുണ്ടായി. അവ വിവരിക്കുന്ന വ്യക്തികളുടെ സ്വാഭാവിക ഗുണങ്ങളെപ്പോലും ഉറപ്പുവരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ തലമുറതലമുറയായി പറഞ്ഞുകേട്ടുവന്ന അലിഖിതവചനങ്ങൾ കൈമാറുന്നതിൽ ഒരു പുതിയ അറിവ് മനുഷ്യചരിത്രത്തിൽ ഉണ്ടാവുകയായിരുന്നു.

തിരുനബി(സ)യുടെ വചനങ്ങൾ വിവരിക്കുന്ന ഒട്ടധികം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ഏറ്റവുമധികം പ്രാധാന്യം ലഭിച്ചത് ആറു ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കാണ്. ഇസ്‌ലാമിനെപ്പറ്റി അധികമായി മനസ്സിലാക്കാത്ത വ്യക്തികളുടെ അറിവിനായി ഇവിടെ പരാമർശിക്കാം. അവ സിഹാഹു സ്ലിത്ത(വിശ്വസനീയമായ ആറു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ) എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്നു. ഈ ചെറു ഹദീസു സമാഹരണത്തിൽ അധികവും മുകളിൽ പറഞ്ഞ ആറു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നു ശേഖരിച്ചവയാണ്. ഈ ആറു ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന അതു സമാഹരിക്കുന്നതിനു സന്നദ്ധരായ പണ്ഡിതന്മാരെക്കുറിച്ചുള്ള സംക്ഷിപ്തവിവരണം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

സഹീഹ് ബുഖാരി

വിശുദ്ധ ഖുർആനു ശേഷം ഏറ്റവും വിശ്വസനീയമായി കണക്കാക്കുന്ന ഗ്രന്ഥമാണിത്. ഇമാം ബുഖാരി എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന, ബുഖാറയിലെ മുഹമ്മദ് ബിൻ ഇസ്മായീലിൽ ബുഖാരി(റഹ്) ആണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സമാഹർത്താവ്.

സഹീഹ് മുസ്‌ലിം

പ്രാധാന്യത്തിൽ രണ്ടാമതായി ഗണിക്കുന്നത് 'സഹീഹ് മുസ്‌ലിം'മിനെയാണ്. ഖുറാനിലെ നിശാപൂർ സ്വദേശിയായ മുസ്‌ലിം മിബ്നുൽ ഹജ്ജാജ് (റഹ്) ആണ് ഈ ഗ്രന്ഥം ക്രോഡീകരിച്ചത്.

ജാമി ഉത്തിർമിദി

മൂന്നാം സ്ഥാനമാണ് ജാമിഉത്തിർമിദിക്കുള്ളത്. ഇതിന്റെ സമ്പാദകനായ ഇമാം മുഹമ്മദ് ബിൻ ഇസാ(റഹ്) തിർമിദ് ദേശക്കാരനാണ്.

സുനനു അബീദാവൂദ്

സുനനു അബീദാവൂദ് സംഭരിച്ചു ചേർത്തത് അബൂദാവൂദ് എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന സുലൈമാനി ബിനു അൾ അസ് (റഹ്) ആണ്.

-
1. ഹിജ്റ 194-256
 2. ഹിജ്റ 202-261
 3. ഹിജ്റ 209-279
 4. ഹിജ്റ 202-275
-

സുനനുബ്നുമാജാ

വിശ്വാസ്യതയിൽ അഞ്ചാം സ്ഥാനത്തായി നിൽക്കുന്നത് 'സുനനിബ്നു മാജാ' യാണ്. ഇറാക്കിലെ സുപ്രസിദ്ധ പട്ടണമായ ഫിസ്വിൻ പ്രദേശക്കാരനായ മുഹമ്മദ് ബ്നു മാജാ (റഹ്) യാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം സമാഹരിച്ചത്.

സുനനുനസാഇ

ആറാമത്തെ ഗ്രന്ഥം 'സുനനുനസാഇ' യാണ്. ഖുറാനസാനിലെ നസാ സ്വദേശിയായിരുന്നതിനാൽ നസായി എന്ന പേരിൽ എങ്ങും അറിയപ്പെട്ട അഹ്മദ് ബ്നു ശുഐബ് (റഹ്) ആണ് ഈ ഗ്രന്ഥം ക്രോഡീകരിച്ചത്.

മുകളിൽ വിവരിച്ച ആറു ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു പുറമേ മുവത്ത ഇമാം മാലിക് എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന മറ്റൊരു പ്രസിദ്ധ ഹദീസു സമാഹാരവും കൂടിയുണ്ട്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സമ്പാദകനായ മാലിക്കുബ്നു അനസ്(റഹ്) ഇമാം മാലിക് എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നത്. ഈ സമാഹാരം 'സിഹാഹു സ്ലിത്ത'യിൽ ഉൾപ്പെട്ടതല്ല. ഇസ്ലാമിക നിയമപ്രശ്നങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്തു കൊണ്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ എടുത്തുദ്ധരിച്ച ഒരു നിയമശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമായാണ് ഇത് കണക്കാക്കുന്നത്. സഹീഹു ബുഖാരിയിലും സഹീഹു മുസ്ലിമിലും എടുത്തു ചേർത്ത വസ്തുതകൾ തന്നെയാണ് 'മുവത്ത'യിലും സമാഹരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന യാഥാർഥ്യം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വിശ്വാസ്യതയ്ക്ക് തെളിവാണ്. ഹദീസു സമാഹർത്താക്കളിൽ ഇമാം മാലിക്കിനുള്ള സ്ഥാനം ഉന്നതമായിരുന്നു. അതിനാൽ അദ്ദേഹം 'ഇമാമുൽ മുഹദ്ദിസീൻ'(ഹദീസു സമ്പാദകരുടെ നേതാവ്) എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉന്നതപദവി എല്ലാ സമാഹർത്താക്കളും അംഗീകരിച്ചിരുന്നു.

ഉദ്ദേശവും പ്രവൃത്തിയും

- 1

حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّمِيمِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ عَلْقَمَةَ بْنَ وَقَّاصٍ اللَّيْثِيَّ يَقُولُ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى الْمِنْبَرِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ امْرَأَةٍ يَتَّكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ -

« بخارى باب كيف كان بدء الوحي الى رسول الله ﷺ »

1. ഹദ്ദറത്ത് ഉമർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു:- നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളുന്നതായി ഞാൻ കേട്ടു.

“എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും (അമലുകൾ) നിലകൊള്ളുന്നത് ഉദ്ദേശങ്ങളുടെ (നിയുത്തുകൾ) അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമാണ്. എല്ലാ ഓരോ മനുഷ്യനും അവനുദ്ദേശിച്ചത് മാത്രമാണ് ലഭിക്കുക. ഒരാളുടെ ഹിജ്റത്ത് (സ്വദേശം വിട്ടു പോകുന്നത്) അല്ലാഹുവിനേയും അവന്റെ ദൂതരേയും ഉദ്ദേശിച്ചാണെങ്കിൽ അയാളുടെ ഹിജ്റത്ത് അല്ലാഹുവിലേക്കും അവന്റെ ദൂതരിലേക്കും അയാളെ നയിക്കും.ഒരാളുടെ ഹിജ്റത്ത് ഐഹികനേട്ടങ്ങൾ ലക്ഷ്യം വെച്ചുകൊണ്ടാണെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ വിവാഹം കഴിക്കാനാണെങ്കിൽ, ഏതൊന്നിനെ ലക്ഷ്യം വെച്ചുകൊണ്ടാണോ അയാൾ ഹിജ്റത്ത് ചെയ്യുന്നത് അതായിരിക്കും അയാളുടെ പ്രതിഫലം.”(ബുഖാരി - മുസ്ലിം)

- 2

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ
 ﷺ قَالَ: الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَ يَدِهِ
 وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ - « بخارى كتاب الايمان
 باب المسلم من سلم »

2. ഹദ്ദുറത്ത് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അംറിബ്നിൽ ആസ്(റ) തിരുനബി (സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്യുന്നത് താൻ കേട്ടതായി നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

“ഏതൊരു മുസ്ലിമിന്റെ നാവിൽനിന്നും കയ്യിൽനിന്നും മറ്റു മുസ്ലിംകൾ സുരക്ഷിതരാണോ അവനാണ് യഥാർത്ഥ മുസ്ലിം. അല്ലാഹു വിരോധിച്ചതിനെ കയ്യൊഴിക്കുന്നവനാണ് യഥാർത്ഥ മുഹാജിർ (ഹിജ്റത്ത് ചെയ്യുന്നവൻ).” (ബുഖാരി)

അല്ലാഹുവിന്റെ മഹത്വം

- 3

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَ قَرَأَ رَسُولُ
 اللَّهِ ﷺ هَذِهِ الْآيَةَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ: وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ
 بِيَمِينِهِ ، سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ، قَالَ يَقُولُ اللَّهُ
 أَنَا الْجَبَّارُ ، أَنَا الْمَتَكَبِّرُ ، أَنَا الْمَلِكُ ، أَنَا الْمُتَعَالِ يُمَجِّدُ نَفْسَهُ
 قَالَ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَرُدُّهَا ، حَتَّى رَجَفَ بِهَا الْمِنْبَرُ
 حَتَّى ظَنْنَا أَنَّهُ سَيَخْرُجُ بِهِ -

« مسند احمد ص ٢ / ٨٨ »

3. ഹദ്ദറത്ത് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) മിമ്പറിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഈ സൂക്തം ഓതുകയുണ്ടായി:-

‘ആകാശങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ വലതുകയ്യിൽ ചുരുട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവർ പങ്കുചേർത്ത് ആരാധിക്കുന്നതിൽനിന്നും അവൻ പരിശുദ്ധനും സമുന്നതനുമാണ്.’ തിരുനബി(സ) തുടർന്നു:- അല്ലാഹു പറയുന്നു. ‘ഞാൻ എല്ലാം അടക്കി നിയന്ത്രിച്ചു നിർത്തുന്നവനും എന്റെ മഹത്വത്തിൽ ബോധവാനും പരമാധികാരിയും മഹോന്നതനുമാകുന്നു. അല്ലാഹു തന്നത്താൻ മഹത്വപ്പെടുത്തുകയാണ്.’ എന്നിട്ട് തിരുനബി(സ) താൻ നില്ക്കുന്ന മിമ്പർ കൂലുങ്ങുമാർ ശബ്ദമുയർത്തികൊണ്ട് പ്രസ്തുത വാക്കുകൾ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു. അദ്ദേഹം നില്ക്കുന്ന മിമ്പർ തകർന്നു വീഴുമോയെന്ന് ഞങ്ങൾക്കു തോന്നിപ്പോയി (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

- 4

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ كَلِمَتَانِ
 حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي

المِيزَانِ : سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ -
 « بخارى كتاب الرد على الجهنية . . . باب قول الله يضع
 الموازين بالقسط »

4. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘പരമകാരുണികനായ അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും പ്രിയങ്കരമായ രണ്ടു വചനങ്ങളുണ്ട്. അവ നാവുകൾക്ക് വളരെ ലഘുവായതും അർത്ഥസംപുഷ്ടിയിൽ വളരെ ഭാരമുള്ളതുമാണ്. ‘സുബ്ഹാനല്ലാഹി വബിഹംദിഹീ, സുബ്ഹാനല്ലാഹിൽ അസീം.’ എന്നിവയാണ് ആ വചനങ്ങൾ (ബുഖാരി)

o - عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ قَالَ هَذَا مَا حَدَّثَنَا بِهِ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كَذَّبَنِي عَبْدِي ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ ، وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ ، أَنْ يَقُولَ لَنْ يُعِيدَنَا كَمَا بَدَأْنَا ، وَأَمَا شَتْمُهُ إِيَّايَ يَقُولُ اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ، وَأَنَا الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ أَلِدْ ، وَلَمْ أُوَلَدْ ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُوًا أَحَدٌ -
 « مسند احمد ص ٢/٣١٧ »

5. നബി(സ) അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്റ(റ) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം. അല്ലാഹു പറഞ്ഞു:-

‘എന്റെ ദാസൻ എന്നെ കളവാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതവന് ഉചിതമല്ല. അവൻ എന്നെ അസഭ്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതവന് ചേർന്നതല്ല. അവൻ എന്നെ കളവാക്കുകയെന്നാൽ, ‘അല്ലാഹു എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചതിനുശേഷം അവൻ എന്നെ ഉയിർത്തഴുന്നേല്പിക്കുകയില്ല’ എന്ന് പറയലാണ്. അല്ലാഹു ഒരു പുത്രനെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് അവൻ പറയുന്നു. അതാണ് അവന്റെ അസഭ്യം. ഞാനാവട്ടെ സ്വയംപര്യാപ്തനാണ്. ഞാൻ പുത്രോല്പാദനം ചെയ്തിട്ടില്ല. ഞാൻ ഉല്പാദനം ചെയ്യപ്പെട്ടവനുമല്ല. എനിക്കു സമനായി ആരുമില്ല.’ (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

6 - عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ : أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ -

« ത്രമുദി കുതാ ദുഘുതാ ദുഘുതാ മുസുതാ മുസുതാ »

6. മുഹമ്മദ്നബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്യുന്നതു കേട്ടതായി ജാബിർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. “അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നതിന് ഏറ്റവും ഉത്തമമായ വചനം ‘ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്’ എന്നതാണ്. പ്രാർത്ഥനയിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായത് ‘അൽഹംദു ലില്ലാഹ്’ എന്ന വചനമത്രെ.” (തിർമിദി)

7 - عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ فَقَالَ : مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يَذْكُرُ اللَّهُ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يَذْكُرُ اللَّهُ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ *

« بخارى കുതാ ദുഘുതാ മുസുതാ മുസുതാ മുസുതാ »

7. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്യുന്നതു കേട്ടതായി അബൂ മുസൽ അൾ അരി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നവനും സ്മരിക്കാതിരിക്കുന്നവനും യഥാക്രമം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവനും മരിച്ചിരിക്കുന്നവനും പോലെയാണ്.’ (മുസ്ലിം)

8 - عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي سَفَرٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَجْهَرُونَ بِالتَّكْبِيرِ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ أَيُّهَا النَّاسُ ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْتُمْ لَيْسَ تَدْعُونَ أَصَمًّا وَلَا غَائِبًا أَنْتُمْ تَدْعُونَ سَمِيْعًا قَرِيْبًا وَهُوَ مَعَكُمْ -

« മുസുതാ മുസുതാ മുസുതാ മുസുതാ മുസുതാ »

8. അബൂമുസാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ഞങ്ങളൊരിക്കൽ പരിശുദ്ധ നബി (സ)യോടൊപ്പം യാത്ര ചെയ്യുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ അനുയാ യികളായ ഞങ്ങൾ ഉച്ചത്തിൽ 'അല്ലാഹു അക്ബർ' (അല്ലാഹു ഏറ്റവും വലിയവൻ) എന്ന് പറയാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ നബിതിരുമേനി(സ) അരുളി.

“അല്ലയോ ജനങ്ങളേ! നിങ്ങൾ ശബ്ദത്തിൽ മിതത്വം പാലിക്കുക. സ്ഥലത്തില്ലാത്തവനോ, ബധിരനോ ആയ ഒരുവനെയല്ല നിങ്ങൾ വിളിക്കുന്നത്. എല്ലാം കേൾക്കുന്നവനും അടുത്തുള്ളവനുമായ ഒരുത്തനെയാണ് നിങ്ങൾ വിളിക്കുന്നത്. അവനെപ്പോഴും നിങ്ങളുടെ കൂടെയുണ്ട്.” (മുസ്ലിം)

- 9

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَائِكَةً سَيَّارَةً فَضَلًّا يَتَّبِعُونَ مَجَالِسَ الذَّكْرِ فَإِذَا وَجَدُوا مَجْلِسًا فِيهِ ذِكْرٌ قَعَدُوا مَعَهُمْ وَحَفَّ بَعْضُهُمْ بَعْضًا بِأَجْنِحَتِهِمْ حَتَّى يَمْلَأُوا مَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَإِذَا تَفَرَّقُوا عَرَجُوا وَصَعِدُوا إِلَى السَّمَاءِ . قَالَ فَيَسْأَلُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ مَنْ أَيْنَ جِئْتُمْ ؟ فَيَقُولُونَ جِئْنَا مِنْ عِنْدِ عِبَادِكَ فِي الْأَرْضِ يُسَبِّحُونَكَ وَيُكَبِّرُونَكَ وَيُهَلِّلُونَكَ وَيُحْمَدُونَكَ وَيَسْتَلُونَكَ قَالَ وَمَاذَا يَسْأَلُونِي قَالُوا يَسْأَلُونَكَ جَنَّتِكَ قَالَ وَهَلْ رَأَوْا جَنَّتِي قَالُوا لَا أَيْ رَبِّ ، قَالَ فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْا جَنَّتِي قَالُوا وَيَسْتَجِيرُونَكَ قَالَ وَمِمَّ يَسْتَجِيرُونَني قَالُوا مِنْ نَارِكَ يَا رَبِّ قَالَ وَهَلْ رَأَوْا نَارِي قَالُوا لَا ، قَالَ فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْا نَارِي - قَالَ وَيَسْتَغْفِرُونَكَ قَالَ فَيَقُولُ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ فَأَعْظِيهِمْ مَا سَأَلُوا وَأَجْرُهُمْ مِمَّا اسْتَجَارُوا قَالَ فَيَقُولُونَ رَبِّ فِيهِمْ فَلَانَ عَبْدٌ خَطَاءٌ إِنَّمَا مَرَّ فَجَلَسَ مَعَهُمْ قَالَ فَيَقُولُ وَلَهُ غَفَرْتُ ، هُمْ الْقَوْمُ لَا يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ -

« مسلم كتاب الذكر باب فضل مجالس الذكر »

9. നബികരീം(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടെ സമ്മേളിച്ചിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് എപ്പോഴും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉന്നതസ്ഥാനീയരായ ചില മലക്കുകൾ അല്ലാഹുവിനുണ്ട്. സർവ്വശക്തനായ അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്ന അത്തരം ആൾക്കൂട്ടത്തിന്റെ അടുക്കൽ ആ മലക്കുകൾ വരുമ്പോൾ അവർ ജനങ്ങളുടെമേൽ ചിറകുകൾ വിരിച്ചുകൊണ്ട് അവരോടൊപ്പം ചേരുകയും, ഭൂമിക്കും ഏറ്റവും അടുത്തുള്ള ആകാശത്തിനുമിടയിൽ അവരുടെ സാന്നിധ്യംകൊണ്ട് നിറക്കുകയും ചെയ്യും. ജനങ്ങൾ പിരിഞ്ഞുപോയാൽ ആകാശത്തിലേക്ക് മലക്കുകൾ കയറിപ്പോകും. അപ്പോൾ എന്താണ് സംഭവിച്ചതെന്ന് നല്ലവണ്ണം അറിയുന്ന അല്ലാഹു അവരോടു (മലക്കുകളോടു) ചോദിക്കും. ‘നിങ്ങൾ എവിടെനിന്നു വരുന്നു?’ അവർ മറുപടി പറയും. ‘നിന്നെ സ്തുതിക്കുകയും നിന്റെ മഹത്വം പ്രകീർത്തിക്കുകയും നിന്റെ ഏകത്വത്തെ പ്രഖ്യാപിക്കുകയും നിന്നെ മാത്രം ആരാധിക്കുകയും ആവശ്യങ്ങൾ നിന്റെ മുമ്പിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഭൂമിയിലുള്ള നിന്റെ ദാസരുടെ അടുക്കൽനിന്നാണ് ഞങ്ങൾ വരുന്നത്. അപ്പോൾ അല്ലാഹു അന്വേഷിക്കും. ‘അവരെന്താണ് എന്നോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നത്?’ മലക്കുകൾ പറയും. ‘അവർ നിന്റെ സ്വർഗ്ഗത്തിനുവേണ്ടിയാണ് യാചിക്കുന്നത്.’ തുടർന്ന് അല്ലാഹു അവരോട് അന്വേഷിക്കും. ‘എന്റെ സ്വർഗ്ഗം അവർ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?’ മലക്കുകൾ മറുപടി പറയും. ‘ഇല്ല. ഞങ്ങളുടെ നാഥാ അവർ നിന്റെ സ്വർഗ്ഗം കണ്ടിട്ടില്ല.’ അല്ലാഹു പറയും. ‘അവർ എന്റെ സ്വർഗ്ഗം കണ്ടിരുന്നെങ്കിൽ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കും.’ മലക്കുകൾ പറയും. ‘അവർ നിന്നോടു അഭയം ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.’ അല്ലാഹു വീണ്ടും ചോദിക്കും. ‘എന്തിൽനിന്നാണ് അവർ അഭയം ആവശ്യപ്പെടുന്നത്?’ മലക്കുകൾ മറുപടി പറയും. ‘നിന്റെ നരകത്തിൽനിന്ന്.’ അല്ലാഹു ചോദിക്കുന്നു. ‘അവരെന്റെ നരകം കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?’ മലക്കുകൾ മറുപടി പറയും. ‘ഇല്ല. അവർ കണ്ടിട്ടില്ല.’ അല്ലാഹു തുടർന്നു ചോദിക്കുന്നു. ‘എന്റെ നരകം അവർ കണ്ടെങ്കിൽ സ്ഥിതി എങ്ങനെയായിരിക്കും?’ മലക്കുകൾ പറയും ‘അവർ നിന്നോട് മാപ്പിരക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.’ അല്ലാഹു പറയും. ‘ഞാനവർക്ക് പൊറുത്തുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. എന്നോടെന്തെല്ലാം അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടുവോ അവയെല്ലാം ഞാനവർക്ക് ദാനം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞു.’ അപ്പോൾ മലക്കുകൾ പറയും. ‘ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! അവരുടെ ഇടയിൽ മഹാപാ

പിറയ ഓരളുണ്ടായിരുന്നു. അതുവഴി കടന്നുപോകുമ്പോൾ അല്പനേരം ഒന്ന് കയറി ഇരുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ.’ അപ്പോൾ അല്ലാഹു പറയും. ‘അവനും ഞാൻ മാപ്പ് കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അവരെല്ലാം അനുഗ്രഹീതരാണ്. അവരുടെ കൂടെയിരിക്കുന്നവരാരുംതന്നെ ദുർഭാഗ്യവാന്മാരാകുകയില്ല.’

ദൈവസ്നേഹം

- 10 -
 عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ كَانَ
 مِنْ دُعَاءِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ
 مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِي يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ
 أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمِنْ الْمَاءِ الْبَارِدِ -

« ترمذى كتاب الدعوات »

10. ദാവൂദ് നബി(അ) ഇങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് തിരുനബി(സ) അരുളിയതായി അബൂദുർദാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

“നാഥാ! നിന്റെ സ്നേഹവും നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നവരുടെ സ്നേഹവും നിന്റെ സ്നേഹം ലഭിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ സൽക്കർമ്മങ്ങളോടുള്ള സ്നേഹവും എനിക്ക് തന്നരുളേണമേ! എന്റെ നാഥാ! എന്റെ സ്വന്തം ജീവനോടും ബന്ധുമിത്രാദികളോടും (ദാഹശമനം വരുത്തുന്ന) തണുത്ത വെള്ളത്തോടും എനിക്കുള്ളതിനേക്കാൾ നിന്റെ സ്നേഹത്തെ എനിക്കു പ്രിയപ്പെട്ടതാക്കിത്തീർക്കേണമേ!” (തിരിമിദി)

- 11 -
 عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : ثَلَاثٌ مِنْ كُنْ
 فِيهِ وَجَدَ بَيْنَ حَلَاوَةِ الْإِيْمَانِ : أَنْ يَكُونَ اللهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ
 إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لِأُحِبُّهُ إِلَّا اللهُ ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ
 يَمُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَذَّفَ فِي
 النَّارِ -

« بخارى كتاب الايمان باب حلاوة الايمان »

11. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അനസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. മൂന്നു സൽഗുണങ്ങളുണ്ട്. അവ ആരെങ്കിലും ഉൾക്കൊള്ളുകയാണെങ്കിൽ ശരിയായ വിശ്വാസത്തിന്റെ (ഇഘമാൻ) മധുരം അവന് ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയും. ‘അല്ലാഹുവും അവന്റെ പ്ര

വാചകനും മറ്റെല്ലാത്തിനേക്കാളും അവൻ പ്രിയപ്പെട്ടതായിരിക്കുക, അവൻ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതി ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടുമാത്രം വല്ലവരേയും സ്നേഹിക്കുക, ഒരുവനെ അല്ലാഹു അവിശ്വാസത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുത്തിയതിനു ശേഷം (വീണ്ടും) അവൻ അവിശ്വാസത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു പോകുന്നതിനെ താൻ നരകാഗ്നിയിൽ എറിയപ്പെടുന്നതിനെ വെറുക്കുന്നതുപോലെ വെറുക്കുക.’ എന്നിവയാണ് ആ മൂന്നു കാര്യങ്ങൾ.” (ബുഖാരി)

١٢ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَحَ بِجَنَّتِهِ أَحَدٌ، وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَطَعَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ -

« مسلم كتاب التوبة باب في سعة رحمة الله »

12. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്ദിറത്ത് അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

“ഒരു സത്യവിശ്വാസി അല്ലാഹുവിന്റെ ശിക്ഷയുടെ കഠിനത മനസ്സിലാക്കുകയാണെങ്കിൽ (ആ ശിക്ഷയിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻ ശ്രമിക്കുന്നതല്ലാതെ) സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുവാൻ അവൻ ആഗ്രഹിക്കുകയില്ല. ഒരവിശ്വാസി അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യത്തെപ്പറ്റി അറിയുന്നുവെങ്കിൽ അവന്റെ സ്വർഗ്ഗത്തെ സംബന്ധിച്ച് അവൻ നിരാശപ്പെടുകയുമില്ല.” (മുസ്ലിം)

١٣ - عَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي فَلْيُظَنَّ بِي مَا شَاءَ -

« بخارى كتاب التوحيد باب يحذركم الله نفسه و مسند دارمى باب حسن الظن »

13. വാസില(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി തിരുമേനി(സ) അല്ലാഹു അരുൾ ചെയ്തതായി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു.

“ഞാനെന്റെ ദാസനോട് പെരുമാറുന്നത് എന്നോടുള്ള അവന്റെ

വിശ്വാസവും പ്രതീക്ഷയും അനുസരിച്ചാണ്. അതുകൊണ്ട് അവനെ നെപ്പറ്റി അവനുദേശിച്ചവിധം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.” (ബുഖാരി)

١٤ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ :
 قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ حَيْثُ
 يَذْكُرُنِي وَاللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ بِمِجْدُ ضَالَّتَهُ
 بِالْفَلَاقَةِ وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا ، وَمَنْ
 تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا ، وَإِذَا أَقْبَلَ إِلَيَّ يَمْشِي
 أَقْبَلْتُ إِلَيْهِ أَهْرُولُ -

« مسلم كتاب التوبة باب في الحض على التوبة »

14. അല്ലാഹു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുവെന്ന് റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘ഞാനെന്റെ ദാസനെ വിലയിരുത്തുന്നത് അവൻ എന്നെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിശ്വാസമനുസരിച്ചാണ്. അവനെനെ സ്മരിക്കുന്നിടത്ത് ഞാനവന്റെ കൂടെ യുണ്ടാകും. നിങ്ങളിൽ ഒരാളുടെ കാണാതെപോയ ഒട്ടകത്തെ അയാൾക്ക് മരുഭൂമിയിൽ കണ്ടുകിട്ടുമ്പോഴുണ്ടാകുന്നതിനെക്കാൾ സന്തോഷമാണ് അല്ലാഹുവിന് അവന്റെ ഒരു ദാസൻ പശ്ചാത്തപിക്കുന്നത് കാണുമ്പോഴുണ്ടാകുന്നത്.’ അല്ലാഹു പറയുന്നു. ‘എന്റെ ഒരു ദാസൻ എന്നിലേക്ക് ഒരു ചാൺ അടുത്താൽ ഞാൻ അവനിലേക്ക് ഒരു മുഴം അടുക്കുന്നു. അവൻ എന്നിലേക്ക് ഒരു മുഴം അടുത്താൽ ഞാൻ അവനിലേക്ക് ഒരു മാറ് അടുക്കുന്നു. അവൻ നടന്നു കൊണ്ട് എന്നിലേക്ക് അടുക്കുമ്പോൾ അവനെ സന്ധിക്കാനായി ഞാൻ അവനിലേക്ക് ഓടിയടുക്കുന്നു.’ (മുസ്ലിം)

١٥ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ أَسْرَفَ رَجُلٌ عَلَى
 نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْصَى بِنَيْهِ فَقَالَ إِذَا أَنَا مِتُّ
 فَأَحْرِقُونِي ثُمَّ اسْحَقُونِي ثُمَّ ذَرُونِي فِي الرِّيْحِ فِي الْبَحْرِ
 فَوَاللَّهِ لَئِنْ قَدَّرَ عَلَيَّ رَبِّي لَيُعَذِّبُنِي عَذَابًا مَا عَذَّبَهُ أَحَدًا قَالَ

فَفَعَلُوا بِهِ ذَلِكَ فَقَالَ لِلأَرْضِ أَدَّى مَا أَخَذْتَ فَإِذَا هُوَ قَائِمٌ
فَقَالَ لَهُ: مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ قَالَ: خَشِيْتُكَ أَوْ خَافْتُكَ
يَا رَبِّ! فَفَعَّرَ لَهُ -

» بخارى كتاب التوحيد-ابن ماجه كتاب الزهد باب ذكر

الذنوب / مسند احمد ٢/٢٦٩ «

15. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘ഒരിടത്ത് തന്നോട് തന്നെ അതിക്രമം പ്രവർത്തിച്ച ഒരാളുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ മരിക്കാനായപ്പോൾ മക്കളോട് വസിയത്ത് ചെയ്തു. ‘ഞാൻ മരിച്ചാൽ എന്റെ ജഡം ദഹിപ്പിക്കണം. അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇടിച്ചു പൊടിയാക്കി മാറ്റണം. ആ ചിതാഭസ്മം കടലിൽ കൊണ്ടുപോയി ആഞ്ഞടിക്കുന്ന കാറ്റിൽ പറത്തണം. അല്ലാഹുവിൽ സത്യം ചെയ്ത് ഞാൻ പറയുന്നു. അല്ലാഹുവിന് എന്നെ പിടികിട്ടിയാൽ ഇതുവരെ ഒരു മനുഷ്യനേയും ശിക്ഷിച്ചിട്ടില്ലാത്തത്ര കഠിനമായി എന്നെ അവൻ ശിക്ഷിച്ചേക്കും.’ തുടർന്ന് റസൂൽ തിരുമേനി(സ) പറഞ്ഞു. അയാൾ പറഞ്ഞപ്രകാരം തന്നെ മക്കൾ ചെയ്തു. പക്ഷേ അയാളുടെ ചിതാഭസ്മത്തിന്റെ ഓരോ തരിയും എവിടെയെല്ലാം വീണിട്ടുണ്ടോ അവയെല്ലാം പെറുക്കിസ്വർപ്പിച്ച് തന്റെ സന്നിധിയിലെത്തിക്കുവാൻ അല്ലാഹു ഭൂമിയോടു കല്പിച്ചു. അങ്ങനെ അപ്പോൾ അതാ! ആ മനുഷ്യൻ അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പാകെ നില്ക്കുന്നു. അല്ലാഹു അവനോടു ചോദിച്ചു. ‘നിന്നെ ഈ പ്രവൃത്തി ചെയ്യാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്ത്?’ അയാൾ പറഞ്ഞു. ‘നിന്നെ കുറിച്ചുള്ള എന്റെ ഭയവും ഉൽക്കണ്ഠയുമാണ് എന്നെ ഈ പ്രവൃത്തി ചെയ്യിച്ചത്.’ അപ്പോൾ അല്ലാഹു അയാൾക്ക് മാപ്പു കൊടുത്തു.” (ബുഖാരി)

വിശുദ്ധ ഖുർആൻ

16. - ۱۶ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ -
« بخارى كتاب فضائل القرآن باب خيركم من تعلم القرآن »

16. ഹദീസിൽ ഉസ്മാനുബ്നു അഫ്ഫാൻ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തു.

“വിശുദ്ധ ഖുർആൻ പഠിക്കുകയും മറ്റുള്ളവർക്ക് പഠിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നവനാരോ അവനാണ് നിങ്ങളിൽവെച്ച് ഏറ്റവും ഉത്തമൻ”(ബുഖാരി)

17. - ۱۷ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِّنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْحَرَبِ -
« ترمذى فضائل القرآن باب من قرأ حرفاً »

17. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദീസിൽ ഇബ്നു അബ്ബാസ് (റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

“വിശുദ്ധ ഖുർആനിൽ നിന്ന് അല്പമെങ്കിലും പഠിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വ്യക്തി ആൾപ്പാർപ്പില്ലാത്ത വീടുപോലെയാണ്.” (തിർമിദി)

18. - ۱۸ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: يَوْمًا فِينَا خَطِيْبًا فَحَمِدَ اللهُ وَأَتْنَى عَلَيْهِ وَوَعِظَ وَذَكَرْتُمْ قَالَ: أَمَا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولُ رَبِّي فَأَجِيبْ وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ أَوْهَمَا كِتَابُ اللهِ فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ فَخُذُوا

بِكِتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحُتَّ عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَرَعِبَ فِيهِ
 ثُمَّ قَالَ: وَأَهْلُ بَيْتِي، أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي،
 أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي -
 « مسلم كتاب فضائل الصحابة باب من فضائل علي »

18. സൈദുബ്നു അർഖം(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ഒരിക്കൽ നബിതിരുമേനി(സ) ഞങ്ങളെ സംബോധനചെയ്തുകൊണ്ട് സംസാരിക്കുവാനായി എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്തശേഷം ഞങ്ങളെ ഗുണദോഷിക്കുകയും ശാസിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു.

‘അല്ലയോ ജനങ്ങളേ! ഞാനൊരു മനുഷ്യൻ മാത്രമാണ്. അല്ലാഹുവിൽനിന്നും അവന്റെ ദൂതൻ (മലക്) എന്റെ അടുത്ത് വന്നേക്കാം. അപ്പോൾ ഞാൻ ഈ ലോകത്തെ വിട്ടുപിരിയും. നിങ്ങൾക്കായി ഞാൻ രണ്ടു സുപ്രധാന വസ്തുക്കൾ വിട്ടുപോകുന്നു. മാർഗ്ഗദർശനവും പ്രകാശവുമടങ്ങിയ അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥമാണ് ഒന്ന്. അല്ലാഹുവിന്റെ ആ ഗ്രന്ഥത്തെ നിങ്ങൾ മുറുകെ പിടിക്കുക.’ അങ്ങനെ റസൂൽ(സ) ഞങ്ങളിൽ ആവേശമുണർത്തുകയും അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തെപ്പറ്റി ഞങ്ങളെ കൂടുതൽ ഉദ്ബുദ്ധരാക്കുകയും ചെയ്തു. ‘എന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളെയും ഞാൻ വിട്ടേക്കുകയാണ്. എന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഞാൻ നിങ്ങളെ അല്ലാഹുവിനെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.’ നബി(സ) ഈ വാചകം മൂന്നു പ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചു. (മുസ്ലിം)

നബി(സ)യുടെ ഉൽകൃഷ്ട സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ

- 19 -
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَأْنِفُ وَلَا
 يَسْتَنْكِفُ أَنْ يَمْسِيَ مَعَ الْأَرْمَلَةِ وَالْمَسْكِينِ فَيَقْضِيَ لَهَا
 حَاجَتَهُمَا -

» مسند دارمی باب فی تواضع رسول الله صلى الله عليه
 وسلم «

19. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അബിഔഫാ(റ) പ്രസ്താവിച്ചു. റസൂൽ തിരുമേ
 നി(സ) വിധവയുടേയോ അഗതിയുടേയോ കൂടെ നടക്കുന്നതിന് ലജ്ജിക്കു
 കയോ അറപ്പ് കാണിക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല. തന്നെയുമല്ല അവരെ സഹാ
 യിക്കുന്നതിനു അവസരം പാർത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. (മുസ്നദ് ദാരിമി)

- 20 -
 عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 شَيْئًا قَطُّ بِيَدِهِ وَلَا أَمْرًا وَلَا خَادِمًا إِلَّا أَنْ يُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 وَمَا نِيلَ مِنْهُ شَيْءٌ قَطُّ فَيَنْتَقِمَ مِنْ صَاحِبِهِ إِلَّا أَنْ يُتْتَهَكَ شَيْءٌ
 مِنْ مَحَارِمِ اللَّهِ فَيَنْتَقِمَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ -

» مسلم كتاب الفضائل باب مباحته الأثام واختياره من
 المباح «

20. ആയിശാ (റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ യുദ്ധം
 ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിലല്ലാതെ ഒരു സ്ത്രീയേയോ ഭൃത്യനേയോ, ആരെയും
 ഒരിക്കലും നബിതിരുമേനി(സ) തന്റെ കൈകൊണ്ട് പ്രഹരിച്ചിരുന്നില്ല. ആരെ
 ക്കിലും അദ്ദേഹത്തെ ദ്രോഹിച്ചാൽ പോലും പ്രതികാരത്തിന് അദ്ദേഹം മുതി
 റ്റുന്നിരുന്നില്ല - അല്ലാഹുവിന്റെ ആദരണീയസ്ഥലങ്ങൾ വല്ലവരും അപമാനി
 ച്ചാലല്ലാതെ. അപ്പോൾ തിരുനബി(സ) അല്ലാഹുവിന്റെ പേരിൽ അതിന് പ്ര
 തികാരം ചെയ്യുമായിരുന്നു. (മുസ്ലിം)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ
 يَغْلِفُ الْبَعِيرَ وَيُقِيمُ الْبَيْتَ وَيَخْصِفُ النَّعْلَ وَيَرْقَعُ الثُّوبَ
 وَيَجْلِبُ الشَّاةَ وَيَأْكُلُ مَعَ الْخَادِمِ وَيَطْحَنُ مَعَهُ إِذَا أُغْيَا وَكَانَ
 لَا يَمْنَعُهُ الْحَيَاءُ أَنْ يَحْمَلَ بِضَاعَتَهُ مِنَ السُّوقِ إِلَى أَهْلِهِ وَكَانَ
 يُصَافِحُ الْغَنِيَّ وَالْفَقِيرَ وَيُسَلِّمُ مُبْتَدِيًا وَلَا يَحْتَقِرُ مَا دَعَى إِلَيْهِ
 وَلَوْ إِلَى حَشْفِ التَّمْرِ وَكَانَ هَيِّنَ الْمُؤْتَةِ ، لَيِّنَ الْخَلْقَ ، كَرِيمَ
 الطَّبِيعَةِ ، جَمِيلَ الْمَعَاشِرَةِ ، طَلِقَ الْوَجْهَ ، بَسَامًا مِنْ
 غَيْرِ ضَحْكٍ ، مَحْزُونًا مِنْ غَيْرِ عُبُوسَةٍ ، مُتَوَاضِعًا مِنْ غَيْرِ
 مَذَلَّةٍ ، جَوَادًا مِنْ غَيْرِ سَرَفٍ رَقِيقَ الْقَلْبِ رَحِيمًا بِكُلِّ
 مُسْلِمٍ لَمْ يَتَجَشَّأْتُ مِنْ شَيْعٍ وَلَمْ يَمُدَّ يَدُهُ إِلَى طَمَعٍ -

« مشكوة كتاب الفتن باب في اخلاقه - قشيره ص ٧٥

اسد الغابة جلد اول ص « 29 »

21. ഹദീസത്ത് അബൂ സഹൂദിൽ ഖുദ്രി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഒട്ടകങ്ങളെ തീറ്റിയിരുന്നു. വീട്ടുപണികൾ ചെയ്യുകയും ചെരുപ്പ് നന്നാക്കുകയും വസ്ത്രങ്ങൾ തുണുകയും ആടുകളെ കറക്കുകയും ഭൃത്യരോടൊപ്പമിരുന്ന് ആഹാരം കഴിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ധാന്യം പൊടിക്കുന്നതിനിടയിൽ ഭൃത്യൻ ക്ഷണിതനായെങ്കിൽ തിരുമേനി(സ) അയാളെ സഹായിക്കുമായിരുന്നു. അങ്ങാടിയിൽപോയി വീട്ടുസാധനങ്ങൾ വാങ്ങി സ്വയം ചുമന്നുകൊണ്ടു വരുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിന് യാതൊരു ലജ്ജയുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ധനികരുമായും ദരിദ്രരുമായും ഭാവവ്യത്യാസം കൂടാതെ ഹസ്തദാനം ചെയ്യുമായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവർ നബി(സ)യ്ക്ക് സലാം ചൊല്ലുന്നതിന് മുമ്പേ നബി(സ) അവർക്ക് സലാം ചൊല്ലിയിരിക്കും. താഴെക്കിടയിലുള്ള കാരക്ക തിന്നുവാനുള്ള ക്ഷണമായാൽ പോലും തിരുനബി(സ) ആക്ഷണത്തെ നിന്ദ്രമായി കണ്ടിരുന്നില്ല. മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കുവാൻ സദാസന്നദ്ധനും ശാന്ത സ്വഭാവിയും ദയാവായ്പുള്ള ആളും പ്രസന്നവദനനും പൊട്ടിച്ചിരിക്കാതെ പുഞ്ചിരിക്കുന്ന ആളും ശല്യപ്പെടുത്തിയാൽ പോലും അമർഷമോ കോപമോ പ്രകടിപ്പിക്കാത്ത ആളും ദുർബല്യമില്ലാത്ത വിനയാന്വിതനും അമിതവ്യയം ചെയ്യാത്ത ദാനശീലനും എല്ലാ മുസ്ലിംകളോടും ലോലമനസ്കനും ദയാലുവുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. വയറുനിറഞ്ഞതിനാൽ അദ്ദേഹം

ഒരിക്കലും ഏമ്പക്കം ഇട്ടിട്ടില്ല. ഒരു ആഗ്രഹത്തിലേക്കും അദ്ദേഹം കൈ നീട്ടിയിരുന്നില്ല. (മിശ്കാത്)

۲۲ - عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَخْرَجَتْ لَنَا عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كِسَاءً وَإِزَارًا غَلِيظًا قَالَتْ: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي هَذَيْنِ -
« بخارى كتاب اللباس باب الاكسية »

22. അബൂ മുസാ അശ്അരി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ഒരിക്കൽ ആയിശാ(റ) ഒരു ഷീറ്റും (രണ്ടാം മുണ്ട്) ഒരു പരുക്കൻ അരയുടുപ്പും ഞങ്ങൾക്ക് കാണിച്ചുതന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ)യുടെ വഹാത്തിന്റെ സമയത്ത് ഈ വസ്ത്രങ്ങളാണ് തിരുമേനി ധരിച്ചിരുന്നതെന്ന് അവർ പറയുകയുണ്ടായി. (ബുഖാരി)

ഇസ്‌ലാമിന്റെ അടിസ്ഥാനം

- 23 -
 عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: بُنِيَ
 الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا
 رَسُولُ اللهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ
 الْبَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ -
 « بخارى كتاب الايمان باب قول النبي صلى الله عليه وسلم
 « بنى الاسلام »

23. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്റത്ത് ഇബ്നു ഉമർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

“ഇസ്‌ലാം അഞ്ച് അടിസ്ഥാന കാര്യങ്ങളിൽ നിലകൊള്ളുന്നു.

1. അല്ലാഹു അല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹനായി മറ്റാരുമില്ലെന്നും മുഹമ്മദ് നബി(സ) അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതനാണെന്നും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുക.
2. നമസ്കാരം നിലനിർത്തുക.
3. സക്കാത്ത് കൊടുക്കുക.
4. അല്ലാഹുവിന്റെ ഭവനത്തിൽ പോയി ഹജ്ജ് കർമ്മം നിർവഹിക്കുക.
5. റമസാൻ മാസത്തിൽ വ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുക.” (ബുഖാരി)

- 24 -
 عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ
 فَجَاءَ رَجُلٌ شَدِيدٌ بَيَاضَ الثِّيَابِ شَدِيدٌ سَوَادِ الشَّعْرِ
 لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ حَتَّى أَتَى النَّبِيَّ ﷺ
 فَأَلْزَقَ رُكْبَتَهُ بِرُكْبَتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ مَا الْإِيمَانُ قَالَ أَنْ تُؤْمِنَ
 بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهِ
 وَشَرِّهِ -

« ترمذى كتاب الايمان باب في وصف جبريل النبى صلى الله

عليه وسلم الايمان والاسلام »

24. ഉമറുബ്നുൽ ഖത്താബ് (റ) പറയുന്നു. “ഞങ്ങൾ തിരുനബി(സ)യുടെ സന്നിധിയിലായിരുന്നു. അപ്പോൾ തുവെള്ള വസ്ത്രം ധരിച്ച കറുത്ത തലമുടിയുള്ള ഒരാൾ പെട്ടെന്ന് കടന്നുവന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ യാത്രയുടെ അടയാളം കാണപ്പെടുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഞങ്ങളിലാർക്കും അദ്ദേഹത്തെ അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. അങ്ങനെ അദ്ദേഹം നബി(സ)യുടെ അടുത്ത് വന്നിരുന്നു. തന്റെ കാൽമുട്ട് നബി(സ)യുടെ കാൽമുട്ടുമായി അടുപ്പിച്ചുവെച്ചു. എനിട്ട് അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. ‘മുഹമ്മദ്! ഈമാൻ എന്നാലെന്താണ്?’ നബി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിലും അവന്റെ മലക്കുകളിലും അവന്റെ ശ്രന്ഥങ്ങളിലും അവന്റെ പ്രവാചകന്മാരിലും അന്ത്യനാളിലും നന്മതിന്മകളെ സംബന്ധിച്ച ദൈവിക നിയമങ്ങളിലും വിശ്വസിക്കുക. ഇതാണ് ഈമാൻ (സത്യവിശ്വാസം).’ (തിർമിദി)

- 25 -
عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ دَعَا بِإِنَاءٍ فَأَفْرَغَ عَلَى كَفِّهِ ثَلَاثَ مِرَارٍ فَغَسَلَهَا ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي الْإِنَاءِ فَمَضْمَضَ وَأَسْتَنْشَرَ ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَيَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ثَلَاثَ مِرَارٍ ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلَاثَ مِرَارٍ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ثُمَّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا غُفْرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ -
« بخارى كتاب الوضوء باب الوضوء ثلاثاً »

25. ഇങ്ങനെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഒരിക്കൽ ഹദ്ദറത്ത് ഉസ്മാനുബ്നു അഫ്ഫാൻ(റ) (വുളു ചെയ്യുന്നതിനായി) ഒരു പാത്രം വെള്ളം ആവശ്യപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ അദ്ദേഹം രണ്ടു കൈപ്പടങ്ങളും മൂന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകി. തുടർന്ന് പാത്രത്തിൽനിന്ന് വലതുകയ്യിൽ വെള്ളമെടുത്ത് കൊപ്പളിക്കുകയും മൂക്കുവൃത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടദ്ദേഹം മുഖവും, മുട്ടുവരെ രണ്ടു കൈകളും മൂന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകി. അതിനു ശേഷം നനഞ്ഞ കൈകൾകൊണ്ട് തലതടവി. തുടർന്ന് രണ്ടു കാലുകളും കണങ്കാൽ വരെ മൂന്നു തവണ കഴുകി വൃത്തിയാക്കി പിന്നീടദ്ദേഹം

പറഞ്ഞു. ഞാൻ ചെയ്തുകാണിച്ചതുപോലെ ശുദ്ധി വരുത്തുകയും രണ്ടു റക്കഅത്ത് നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്താൽ, താൻ ചെയ്തതുപോലെ എല്ലാ പാപങ്ങളും അല്ലാഹു പൊറുത്തുകൊടുക്കുമെന്ന് റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. (ബുഖാരി)

۲۶ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا ، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ: إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ ، وَإِنْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ ، فَذَلِكَ الرَّبَاطُ ، فَذَلِكَ الرَّبَاطُ -
 « مسلم كتاب الطهارات باب فضل اسباغ الوضوء على المكاره »

26. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്ദറത്ത് അബൂ ഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

ഏതൊന്നുകൊണ്ടു അല്ലാഹു പാപങ്ങൾ പൊറുക്കുകയും പദവികൾ ഉയർത്തുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അങ്ങനെയുള്ള ചില കാര്യങ്ങൾ ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തരട്ടെയോ? അവർ പറഞ്ഞു അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! ഞങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞു തന്നാലും. തിരുനബി(സ) അരുളി. 'ഇഷ്ടപ്പെടാത്ത അവസരങ്ങളിൽ പൂർണ്ണമായി വുളു ചെയ്യുക. ദൂരയാണെങ്കിലും നിങ്ങൾ പള്ളിയിലേക്ക് ചെല്ലുക. ഒരു നേരത്തെ നമസ്കാരമനുഷ്ഠിച്ച ശേഷം ആകാംക്ഷയോടെ അടുത്ത നമസ്കാരത്തിനായി കാത്തിരിക്കുക. അതിർ വരമ്പുകൾ കാത്തുരക്ഷിക്കാനുള്ള ശരിയായ മാർഗ്ഗമിതാണ്.' (നബിതിരുമേനി ഇത് രണ്ടു പ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചു.) (മുസ്ലിം)

۲۷ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَفْتَحُ الصَّلَاةَ بِالتَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةَ بِالحَمْدِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ - وَكَانَ إِذَا رَكَعَ لَمْ يَرْفَعْ رَأْسَهُ وَلَمْ يُصَوِّبْهُ وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ وَكَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَائِمًا - وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ جَالِسًا -

وَكَانَ يَقُولُ فِي كُلِّ رَكَعَتَيْنِ التَّحِيَّةَ وَكَانَ يَفْرِشُ رِجْلَهُ
 الْيُسْرَى وَيَنْصَبُ رِجْلَهُ الْيُمْنَى وَكَانَ يَنْهَى عَنْ عَقَبِ
 الشَّيْطَانِ وَكَانَ يَنْهَى أَنْ يَفْتَرِشَ الرَّجُلُ ذِرَاعِيهِ افْتِرَاشَ
 الْكَلْبِ وَكَانَ يَحْتِمُ الصَّلَاةَ بِالتَّسْلِيمِ -

« مسند احمد ٦/٣١ »

27. ഹദ്ദിറത്ത് ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന തക്ബീർകൊണ്ട് റസൂൽ തിരുമേനി(സ) നമസ്കാരം ആരംഭിക്കും. അതിനുശേഷം സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ ഓതും. പിന്നെ അദ്ദേഹം കുനിഞ്ഞു നില്ക്കുമ്പോൾ (റുക്കൂഅ്) തല പൊക്കി നിർത്തുകയോ കീഴ്പോട്ട് കുനിച്ചു നിർത്തുകയോ ചെയ്യുകയില്ല. ആ കുനിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന നിലയിൽ പിൻഭാഗവുമായി സമാന്തരമായ നിലയിലാണ് തല നിർത്തുക. കുനിഞ്ഞ നിലയിൽനിന്ന് നിവരുന്നപ്പോൾ നേരെ നിവർന്നു നില്ക്കും. പിന്നീട് സുജൂദു (സാഷ്ടാംഗപ്രണാമം) ചെയ്യും. സുജൂദിൽ നിന്ന് തല ഉയർത്തിയാൽ ശരിക്കും നിവർന്നിരുന്നാലല്ലാതെ വീണ്ടും സുജൂദ് ചെയ്തിരുന്നില്ല. എല്ലാ ഓരോ ഈരണ്ട് റക്കഅത്തിലും അദ്ദേഹം അത്തഹിയ്യാത്ത് (നിഷ്കർഷിക്കപ്പെട്ട പ്രാർത്ഥന) ഓതും. ഈ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥിതിയിൽ അദ്ദേഹം ഇടതുകാൽ വലത്തോട്ടു ചെരിച്ചു വെക്കുകയും വലതുകാലിന്റെ വിരലുകൾ താഴോട്ടു കുത്തി നിർത്തുകയും ചെയ്യും. തിരുമേനി(സ) നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട് - സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ നായ്ക്കളെപ്പോലെ നിങ്ങളുടെ കൈകൾ രണ്ടും നിലത്തു പതിച്ചു വെച്ച നിലയിൽ വെക്കരുത്. അദ്ദേഹം സലാത്തും സലാമും കൊണ്ട് നമസ്കാരം അവസാനിപ്പിക്കും. (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

28. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ
 أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ؟ قَالَ : الصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا ،
 قُلْتُ : ثُمَّ أَيُّ ؟ قَالَ : بِرُّ الْوَالِدَيْنِ ، قُلْتُ : ثُمَّ أَيُّ ؟ قَالَ :
 الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ -

« بخارى كتاب الجهاد باب فضل الجهاد والسير »

28. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഞാൻ റസൂൽ തിരുമേനി(സ)യോടു ചോദിച്ചു. മഹോന്നതനായ

അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും പ്രിയങ്കരമായ കർമ്മം എന്താണ്? നബി(സ) മറുപടി നൽകി. 'നിശ്ചിതസമയത്ത് നമസ്കാരമനുഷ്ഠിക്കുക.' ഞാൻ ചോദിച്ചു. പിന്നെന്താണ്? 'മാതാപിതാക്കളോട് നല്ല രീതിയിൽ പെരുമാറുക.' തിരുനബി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ഞാനന്വേഷിച്ചു. പിന്നെന്താണ്? തിരുനബി(സ) അരുളി. 'അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ജീഹാദ് ചെയ്യുക.' (ബുഖാരി)

۲۹ - عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَرُّوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ -
 « ابوداؤد باب متى يؤمر الغلام بالصلاة - مسند احمد
 « ۲ / ۱۸۰

29. തന്റെ പിതാമഹനിൽനിന്ന് പിതാവ് കേട്ടത് ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ട് അറബുബ്നു ശുഐബ്(റ) ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. തിരുനബി(സ) അരുളി. 'നിങ്ങളുടെ മക്കൾക്ക് ഏഴു വയസ്സ് പ്രായമായാൽ നമസ്കരിക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കുക. അവർക്ക് പത്തു വയസ്സായാൽ ഈ കാര്യത്തിൽ നിങ്ങൾ വളരെ നിഷ്കർഷത പാലിക്കുക. വേണ്ടി വന്നാൽ അടിക്കുക. അവരെ വെച്ചേറെ ശയ്യകളിൽ ഉറക്കുകയും ചെയ്യുക.' (അബുദാവൂദ്)

۳۰ - عَنْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ -
 « مسند احمد حديث فاطمه بنت رسول الله صلى الله عليه وسلم ص ۶ / ۲۸۳

30. ഫാത്തിമത്തുസ്സുഹ്റാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ ഇങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കുമായിരുന്നു.

‘അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രവാചകന്റെ മേൽ സമാധാനമുണ്ടാകട്ടെ. അല്ലാഹുവെ! എന്റെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തുതരേണമെ! നിന്റെ കാര്യത്തിന്റെ കവാടം എനിക്കായി തുറന്നു വെക്കേണമേ! ’

(ബിസ്മില്ലാഹി വസ്തുലാമു അലാ റസൂലില്ലാഹ്. അല്ലാഹുമ്മഗ്ഫിർലീ ദുനുബി വഹ്തഹ്ലീ അബ്വാബ റഹ്മത്തിക്ക)

പള്ളി വിട്ടിറങ്ങുമ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കും.

അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രവാചകന്റെ മേൽ സമാധാനമുണ്ടാകട്ടെ. അല്ലാഹുവെ! എന്റെ പാപങ്ങൾ പൊറുത്തുതരേണമെ! നിന്റെ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ കവാടം എനിക്കായി തുറന്നു വെക്കേണമെ!

(ബിസ്മില്ലാഹി വസ്തുലാമു അലാ റസൂലില്ലാഹ് അല്ലാഹുമ്മഗ്ഫിർലീ ദുനുബി വഹ്തഹ്ലീ അബ് വാബ ഫസ്ലീക്ക.) (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

(വ്രതാനുഷ്ഠാനം

- 31

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
 قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصَّيَامَ فَإِنَّهُ لِي
 وَأَنَا أَجْزِي بِهِ وَالصَّيَامُ جُنَّةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا
 يَرِفْثُ وَلَا يَصْخَبُ فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ : اِنِّي
 صَائِمٌ ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفٌ فَمِ الصَّائِمِ
 أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ - لِلصَّائِمِ فَرْحَانٍ
 يَفْرَحُهَا : إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ -
 « بخارى كتاب الصوم باب هل يقول انى صائم اذا شتم »

31. അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. അല്ലാഹു പറയുന്നു. (വ്രതം ഒഴികെയുള്ള മനുഷ്യന്റെ കർമ്മങ്ങളെല്ലാം അവനുള്ളതാണ്. കാരണം (വ്രതം എനിക്കുള്ളതാകുന്നു. ഞാനാണ് അതിന് പ്രതിഫലം നൽകുന്നത്. (വ്രതം (പാപത്തിനെതിരെയുള്ള) ഒരു പരിചയാണ്. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളിലാരെങ്കിലും (വ്രതമനുഷ്ടിക്കുകയാണെങ്കിൽ അയാൾ അനാവശ്യമായി സംസാരിക്കരുത്. അമിതമായി ശബ്ദിക്കരുത്. ആരെങ്കിലും അയാളെ ശകാരിക്കുകയോ അയാളോടു ശണ്ഠകൂടുകയോ ചെയ്യുന്നു വെങ്കിൽ 'ഞാൻ നോമ്പുകാരനാണ്.' എന്നയാൾ പറയട്ടെ. (ബുഖാരി)

- 32

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : مَنْ لَمْ
 يَدَعْ قَوْلَ الزُّوْرِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ اللَّهُ حَاجَةً فِي أَنْ يَدَعَ
 طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ -

« بخارى كتاب الصوم باب من لم يدع قول الزور و
 العمل به »

32. റസൂൽ കരീം(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദീസത്ത് അബൂ

ഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. കള്ളം പറയുന്നതിൽ നിന്നും അതുപോലുള്ള പ്രവൃത്തികളിൽനിന്നും വിമുക്തനാകാത്ത ഒരാൾ തന്റെ ആഹാരപാനീയങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന് യാതൊരു കാര്യവുമില്ല. (അതു ദൈവസന്നിധിയിൽ സ്വീകാര്യമായ വ്രതമല്ല എന്നു വിവക്ഷ.) (ബുഖാരി)

۳۲ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُمْتَكِفُ الْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثُمَّ اعْتَكَفَ أَرْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ
» بخارى كتاب الاعتكاف باب الاعتكاف في العشر
« الاواخر

33. ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റമസാൻ മാസത്തിലെ അവസാനത്തെ പത്തു ദിവസം തിരുനബി(സ) പള്ളിയിൽനിന്നു പുറത്തുപോകാതെ പ്രാർത്ഥനാനിരതനായി (ഇഅ്തികാഫ്) ഇരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമത്തിനു ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യമാർ അതേപോലെ തന്നെ ഇഅ്തികാഫ് ഇരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. (ബുഖാരി)

ഹജ്ജ്

- 34 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ خَطْبِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ فَحُجُّوا
 فَقَالَ رَجُلٌ: أَكُلَّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَسَكَتَ حَتَّى قَالَهَا
 ثَلَاثًا - فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَوْ قُلْتَ نَعَمْ لَوَجِبَتْ
 وَلَمَّا اسْتَطَعْتُمْ ثُمَّ قَالَ: ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ
 قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سَوَأِهِمْ، وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا
 أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ
 فَدَعُوهُ -

« مسلم كتاب الحج باب فرض الحج مرة في العمر »

34. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഒരു പ്രഭാഷണത്തിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചതായി അബൂഹൂറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘അല്ലയോ ജനങ്ങളേ! അല്ലാഹു ഹജ്ജ് കർമ്മം അവശ്യം നിർവ്വഹിക്കേണ്ടുന്ന ഒരു അനുഷ്ഠാനമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് നിങ്ങളത് അനുഷ്ഠിക്കുക.’ ഇതു കേട്ട ഒരാൾ ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരെ! ഇത് എല്ലാ വർഷവും അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതുണ്ടോ? തിരുനബി(സ) മൗനമവലംബിച്ചു. അയാൾ ഈ ചോദ്യം മൂന്നു തവണ ആവർത്തിച്ചു. അപ്പോൾ തിരുനബി(സ) അരുളി. അതെ (വേണം) എന്നു ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഹജ്ജ് കർമ്മം എല്ലാ വർഷവും നിർബന്ധമായിത്തീരും. നിങ്ങൾക്ക് അതിനുള്ള കഴിവുണ്ടായെന്ന് വരില്ല. തിരുനബി(സ) തുടർന്നു. ഞാനെന്തെങ്കിലും ഒന്നിനെപ്പറ്റി പറയാതിരുന്നാൽ നിങ്ങളതിനെപ്പറ്റി എന്നോട് അന്വേഷണം നടത്തരുത്. വളരെ കൂടുതൽ (ആവശ്യമില്ലാത്ത) ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുകയും നബിമാരെ അനുസരിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തതിനാലാണ് നിങ്ങൾക്ക് മുമ്പുള്ള ജനതയെ (അല്ലാഹു) നശിപ്പിച്ചു കളഞ്ഞത്. ഞാനെന്തെങ്കിലും അനുഷ്ഠിക്കുവാനായി നിങ്ങളോട് ആജ്ഞാപിച്ചാൽ നിങ്ങളുടെ കഴിവിനനുസരിച്ച് അതു നിർവ്വഹിക്കുക. ഞാനെന്തെങ്കിലും വിലക്കിയാൽ നിങ്ങളതിനെ വർജ്ജിക്കുക. (മുസ്ലിം)

- 30 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ
حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ -
« مشكوة كتاب المناسك »

35. അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ഒരാൾ അല്ലാഹുവിനുവേണ്ടി ഹജ്ജ് കർമ്മം നിർവഹിക്കുകയും അനാവശ്യ വാക്കുകൾ പറയാതിരിക്കുകയും അക്രമം പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ അയാൾ തന്റെ മാതാവ് പ്രസവിച്ച നാളിൽ എത്രത്തോളം പാപരഹിതനായിരുന്നുവോ അതുപോലെ ആയിത്തീരും. (മിശ്കാത്)

സക്കാത്തും ദാനധർമ്മങ്ങളും

- 36

عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ :
 إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّي رَسُولُ اللَّهِ ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ
 فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ
 يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ
 افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى
 فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ -
 وَآتَى دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ -
 « بخارى كتاب الزكوة باب لا تؤخذ كرائم اموال الناس في
 الصدقة »

36. മുആദ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. എന്നെ ഒരു പ്രദേശത്തേക്ക് നബി(സ) നിശ്ചയിച്ചു. നബി തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളി. നിങ്ങൾ ഗ്രന്ഥാനുസാരികളായ ആളുകളുടെ (യഹൂദികളുടെയും ക്രിസ്ത്യാനികളുടെയും) അടുക്കലേക്ക് പോകുന്നു. അല്ലാഹു അല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹൻ മറ്റാരുമില്ലെന്നും ഞാൻ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതനാണെന്നും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുവാനായി അവരെ നിങ്ങൾ ക്ഷണിക്കുക. അവരത് അനുസരിച്ചാൽ ഓരോ രാവും പകലും അവർക്ക് അഞ്ചുനേര നമസ്കാരം അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് അവരെ അറിയിക്കുക. ഇതും അവർ സ്വീകരിച്ചാൽ ‘സക്കാത്ത്’ (ഒരു പ്രത്യേകതരം ദാനധർമ്മം) അല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് അവരോടു പറയുക. അത് സമ്പന്നരുടെ പക്കൽനിന്നും പിരിച്ചെടുത്ത് അവർക്കിടയിലുള്ള സാധുക്കൾക്ക് വിതരണം ചെയ്യപ്പെടും. ഇതും അവർ അനുക്രമിച്ചാൽ അവരുടെ ഏറ്റവും നല്ലതായ സമ്പാദ്യത്തിൽനിന്ന് ഒന്നും തന്നെ അധികാരമുപയോഗിച്ച് പിടിച്ചെടുക്കരുത്. മർദ്ദിതരുടെ പ്രാർത്ഥന സുകഷിക്കുക. കാരണം അതിന്റെയും അല്ലാഹുവിന്റെയുമിടയിൽ യാതൊരു മറയുമില്ല. (ബുഖാരി)

37 - عَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَ لَهُ سَبْعُمِائَةِ ضِعْفٍ.

« ترمذی باب فضل النفقة في سبيل الله »

37. റസൂൽകരീം(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഖുറൈമുബ്നു ഫാത്തിക്ക്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘വല്ലവനും അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ചെലവഴിച്ചാൽ അതിന്റെ എഴുനൂറ് ഇരട്ടി അവന് പ്രതിഫലം എഴുതപ്പെടുന്നതാണ്.’ (തിർമിദി)

38 - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرَ الْأَنْصَارِ بِالْمَدِينَةِ مَالًا مِنْ نَخْلٍ وَكَانَ أَحَبَّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُ حَاءَ وَكَانَتْ مُسْتَقْبِلَةَ الْمَسْجِدِ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدْخُلُهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٍ قَالَ أَنَسٌ فَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ، جَاءَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ عَلَيْكَ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَإِنَّ أَحَبَّ مَالِي إِلَى بَيْرِ حَاءَ وَإِنَّهَا صَدَقَةٌ لِلَّهِ تَعَالَى أَرْجُو بَرَّهَا وَذُخْرَهَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى فَضَعَهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ حَيْثُ أَرَاكَ اللَّهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَخْ ! ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ ، ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ وَإِنِّي أَرَى أَنْ تُجْعَلَهَا فِي الْأَقْرَبِينَ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: أَفْعَلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَسَمَّيْتُهَا أَبُو طَلْحَةَ فِي أَقَارِبِهِ وَبَنَى عَمَّهُ -

« بخارى كتاب التفسير باب لن تنالوا البر حتى تنفقوا مما تحبون »

38. അനസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘അബൂ തൽഹാ(റ) അൻസാറുകൾക്കു കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും വലിയ ധനികനായിരുന്നു. ഈത്തപ്പനത്തോടുണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വത്തുകളിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടത് ‘ബൈറുഹാഅ്’ എന്ന തോട്ടമായിരുന്നു. പള്ളിയുടെ മുൻവശത്തായിരുന്നു ഈ തോട്ടം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. റസൂൽ(സ) അവിടെ ചെന്ന് അതിലെ ശുദ്ധജലം കുടിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അനസ് (റ) പറയുന്നു. ‘നിങ്ങൾ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതിൽനിന്ന് ചെലവഴിച്ചാലല്ലാതെ നിങ്ങൾക്ക് പുണ്യം ലഭിക്കുകയില്ല’ എന്ന ഖുർആൻ വചനം അവതരിച്ചപ്പോൾ ഹദ്റത്ത് അബൂ തൽഹാ(റ) തിരുനബി(സ)യുടെ അടുത്ത് ചെന്ന് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ‘അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! നിങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടതേനോ അത് അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ചെലവഴിച്ചാലല്ലാതെ നന്മ ലഭിക്കുകയില്ല എന്ന് അങ്ങയ്ക്ക് അല്ലാഹുവിൽനിന്നും ദിവ്യ വെളിപാടുണ്ടായിരിക്കുകയാണല്ലോ, എന്റെ സ്വത്തുകളിൽനിന്ന് എനിക്കേറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടത് എന്റെ ‘ബൈറുഹാഅ്’ എന്ന തോട്ടമാണ്. ഇത് ഞാൻ അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ദാനം ചെയ്യുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ പക്കൽ അതിന്റെ നന്മയും അതിന്റെ നിക്ഷേപവും ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! അല്ലാഹു നിർദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രകാരം ഇത് വിനിയോഗിച്ചാലും.’ തിരുനബി(സ) അരുളി. ‘ആഹാ! അത് ആദായകരമായ സ്വത്തുതന്നെ! അത് ആദായകരമായ സ്വത്തുതന്നെ! നിങ്ങൾ പറഞ്ഞത് ഞാൻ കേട്ടു. എന്നാൽ എനിക്കു തോന്നുന്നത് ഈ തോട്ടം നിങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കൾക്ക് ഭാഗിച്ചുകൊടുക്കണമെന്നാണ്.’ അബൂ തൽഹാ(റ) പറഞ്ഞു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! അവിടുന്ന് നിർദ്ദേശിച്ച പ്രകാരം ഞാൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്. അബൂ തൽഹാ(റ) തന്റെ അടുത്ത ബന്ധുക്കൾക്കും പിതൃവ്യപുത്രന്മാർക്കും അത് ഭാഗിച്ചുകൊടുത്തു. (ബുഖാരി)

۳۹ - عَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ :

اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ -

« بخارى كتاب الزكوة باب اتقوا النار ولو بشق تمرة »

39. അദിയ്യൂബ്നു ഹാത്തിം(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘ഒരു കാരക്കയുടെ കഷണം ദാനം ചെയ്തിട്ടെങ്കിലും നിങ്ങൾ നരകത്തെ സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക.’ (ബുഖാരി)

۴۰ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ قَرِيبٌ مِنَ
 الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ وَالْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بَعِيدٌ مِنَ
 النَّاسِ بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ وَالْجَاهِلُ السَّخِيُّ
 أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْعَابِدِ الْبَخِيلِ -
 « قشيره - الجود والسخاء »

40. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്ദിറത്ത് ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘ഉദാരമനസ്കനായൊരു വ്യക്തി അല്ലാഹുവുമായി അടുത്തവനാണ്. ജനങ്ങളുമായി അടുത്തവനാണ്. സ്വർഗ്ഗവുമായി അടുത്തവനാണ്. എന്നാൽ നരകത്തിൽ നിന്നും ദൂരസ്ഥനാണ്. നേരെ മറിച്ച് ഒരു ലുബ്ധൻ അല്ലാഹുവിൽ നിന്നും ദൂരസ്ഥനാണ്. മനുഷ്യരിൽ നിന്നും ദൂരസ്ഥനാണ്. സ്വർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും ദൂരസ്ഥനാണ്. പക്ഷെ നരകവുമായി അടുത്തവനാണ്. ഉദാരമതിയായ അജ്ഞൻ ലുബ്ധനായ ആരാധകനെക്കാൾ അല്ലാഹുവിനു പ്രിയങ്കരനാണ്. (രിസാല ഖുശരിയ്യ)

- 41 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ! أَيُّ الصَّدَقَةِ
 أَعْظَمُ أَجْرًا قَالَ: أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ تُخْشَى الْفَقْرَ وَ
 تَأْمَلُ الْغِنَى وَلَا تُتْمَهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ الْحُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ
 كَذَا وَكَذَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ -
 « مشكوة كتاب الانفاق »

41. അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ഒരാൾ റസൂൽ തിരുമേനി(സ) യോടു ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു. ‘അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരെ! ഏതു തരം ദാനധർമ്മത്തിനാണ് ഏറ്റവും വലിയ പ്രതിഫലം ലഭിക്കുക?’ അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതർ(സ) മറുപടി നൽകി. ‘നിങ്ങൾ നല്ല ആരോഗ്യവാനും സ്വയം ആവശ്യക്കാരനുമായ സ്ഥിതിയിൽ, ദാരിദ്ര്യത്തെ ഭയന്നുകൊണ്ടും ഐശ്വര്യത്തെ ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടുമിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയിൽ നിങ്ങൾ ദാനധർമ്മം ചെയ്യുക (അതിനാണ് ഏറ്റവും വലിയ പ്രതിഫലം ലഭിക്കുക). (മിശ്കാത്ത്)

നമ്മ ഉപദേശിക്കുക തിന്മ നിരോധിക്കുക

- 42 -
 عَنْ حُدَيْفَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرُونَ
 بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أُولَئِكَ سَكَنَ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ
 عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ عِنْدِهِ ثُمَّ لَتَدْعُنَّهُ وَلَا يُسْتَجَابَ لَكُمْ -
 « ترمذی ابواب الفتن باب الامر بالمعروف والنهي عن
 المنكر »

42. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളിയതായി ഹദ്ദീസിൽ ഹുദൈഫ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

‘ആരുടെ കൈയിലാണോ എന്റെ ജീവനിരിക്കുന്നത് ആ അല്ലാഹുവാണെ സത്യം. നിങ്ങൾ ജനങ്ങളെ നമ്മെച്ചെയ്യാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും തിന്മചെയ്യുന്നതിൽനിന്നും അവരെ തടയുകയും ചെയ്യുക. അല്ലാത്തപക്ഷം നിങ്ങളുടെ മേൽ അല്ലാഹുവിൽനിന്നും ശിക്ഷയിറങ്ങുവാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. പിന്നെ വൈകിയ വേളയിൽ നിങ്ങൾ താണുകേണപേക്ഷിച്ചാലും അത് സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടില്ലെന്നു വരാം.’ (തിർമിദി)

- 43 -
 عَنْ نَعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَثَلُ
 الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهْمُوا
 عَلَى سَفِينَةٍ فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا فَكَانَ
 الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ -
 فَقَالُوا لَوْ أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤَدَّ مِنْ فَوْقِنَا فَإِن
 يَتْرُكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا وَإِن أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ
 نَجَوْا وَنَجَوْا جَمِيعًا -

« بخارى كتاب الشركة باب هل يقرع في القسمة
والاستهام فيه »

43. നുഅ്മാനുബ്നു ബശീർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു.

‘അല്ലാഹു നിശ്ചയിച്ച പരിധിക്കകത്ത് വഴങ്ങി ജീവിക്കുന്നവനെയും ആ പരിധികൾ ലംഘിക്കുന്നവനെയും താരതമ്യപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ അതൊരു കപ്പലിൽ ഇരിപ്പിടം ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി നറുക്കിടുന്നവരെപ്പോലെയാണ്. ചിലർക്ക് കപ്പലിന്റെ മുകൾത്തട്ട് ലഭിക്കുമ്പോൾ മറ്റു ചിലർക്ക് താഴെ തട്ടു ലഭിക്കുന്നു. താഴത്തെ തട്ടിലുള്ളവർക്ക് വെള്ളം ആവശ്യമായി വരുമ്പോൾ അവർ മുകളിലുള്ളവരുടെ അടുത്തുകൂടി പോകണം. (ഇതൊഴിവാക്കുവാൻ താഴെ തട്ടിലുള്ള) അവർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. കപ്പലിൽ നാമിരിക്കുന്ന ഭാഗത്ത് ഒരു ദ്വാരമുണ്ടാക്കുകയാണെങ്കിൽ മുകളിലിരിക്കുന്നവരെ നമുക്ക് ബുദ്ധിമുട്ടിക്കാതെ കഴിക്കാം. അപ്പോൾ മുകളിലുള്ളവർ താഴെ തട്ടിലുള്ളവരുടെ ഹിതമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ അവരെ വിടുന്നതായാൽ എല്ലാവരും നാശമടയും. (നേരെ മറിച്ച് താഴെ തട്ടിലുള്ളവരെ) അവരുടെ ഉദ്യമത്തിൽ നിന്നും തടയുകയാണെങ്കിൽ എല്ലാവരും രക്ഷപെടും.’

അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുക

- 44 -
 عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِعَلِيٍّ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا
 خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ -
 « مسلم كتاب الفضائل باب فضائل علي بن ابي طالب و
 بخارى كتاب الجهاد »

44. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അലി(റ)യോടൊന്നിനെ അരുളിയതായി സഹ്ലു ബ്നു സഅദ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘അല്ലാഹുവാണെ സത്യം നിന്നെ കൊണ്ട് അല്ലാഹു ഒരൊറ്റയാളെയെങ്കിലും നേർവഴിയിലാക്കുന്നത് നിനക്ക് ചെമ്മന്ന ഒട്ടകങ്ങൾ (ഏറ്റവും വിലപിടിച്ച ഒട്ടകങ്ങൾ) ലഭിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഗുണകരമാണ്.’ (മുസ്ലിം)

- 45 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : مَنْ
 دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ
 لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا - وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ
 كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ إِثْمِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ
 إِثْمِهِمْ شَيْئًا -
 « مسلم كتاب العلم باب من سن حسنة اوسيته »

45. അബൂഹുറയ്ക്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളി. ‘ആരെങ്കിലും (ജനങ്ങളെ) നേർമാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുന്നതായാൽ അയാൾക്ക് അത് പിൻപറ്റിയ ആളിനുള്ളത്ര പ്രതിഫലം ഉണ്ട്. അവരുടെ (അത് സ്വീകരിച്ചവരുടെ) പ്രതിഫലത്തിൽനിന്നും അല്പംപോലും കുറവു വരുത്തുകയുമില്ല. (അപ്രകാരം തന്നെ) വല്ലവനും മറ്റുള്ളവരെ മാർഗ്ഗഭ്രംശത്തിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുന്നതായാൽ അത് പിൻപറ്റിയവനുള്ള പാപത്തിനു

തുല്യമായ പാപം അവനുമുണ്ടാകും. പാപം ചെയ്യുന്നവരുടെ ശിക്ഷയിൽ കുറവുവരുത്തുകയുമില്ല. (മുസ്ലിം)

റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളിയതായി അനസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘നിങ്ങൾ മതകാര്യങ്ങളെ എളുപ്പമുള്ളതാക്കുക. പ്രയാസകരമാക്കരുത്. നിങ്ങൾ സന്തോഷവാർത്ത അറിയിക്കുക. വിരക്തിയുണ്ടാക്കരുത്.’ (മുസ്ലിം)

വിധി വിലക്കുകൾ

- 47

عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُسَيْبِيِّ جُرْثُومِ بْنِ نَاشِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ
 رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا
 تُضَيَعُوهَا ، وَحَدَّ حُدُودًا فَلَا تَعْتَدُوهَا ، وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ فَلَا
 تَنْتَهَكُوهَا وَسَكَتَ عَنِ أَشْيَاءَ رَحْمَةً لَكُمْ غَيْرَ نِسْيَانٍ فَلَا
 تَبْحَثُوا عَنْهَا -

« دارقطنى »

47. അബൂ സഅ്ലബത്തൽ ഖുശനീയ് ജുർതൂം ഇബ്നു നാശിർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുളി. ‘അല്ലാഹു ചില കാര്യങ്ങളെ നിർബന്ധമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവയെ നിങ്ങൾ പാഴാക്കരുത്. അവൻ ചില അതിരുകളെ നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെ നിങ്ങൾ മറികടക്കരുത്. അവൻ ചില കാര്യങ്ങളെ നിരോധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെ നിങ്ങൾ സമീപിക്കരുത്. ചില കാര്യങ്ങളിൽ അവൻ മൗനമവലംബിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങളോടുള്ള കാരുണ്യം നിമിത്തമാണത്. അല്ലാതെ മറവിമൂലമല്ല. അതിനാൽ അവയെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ അനാവശ്യമായി ചോദ്യങ്ങളുണ്ടാക്കരുത്. (ദാരൂഖുത്തനി)

- 48

عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ
 اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ الْخَلَالَ بَيْنَ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا
 مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ، فَمَنْ اتَّقَى
 الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ
 وَقَعَ فِي الْحَرَامِ كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ
 يَرْتَعَ فِيهِ ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمَى ، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ
 مَحَارِمُهُ ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ
 الْجَسَدُ كُلُّهُ ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ: أَلَا وَهِيَ
 الْقَلْبُ - « مسلم كتاب البيوع باب اخذالخلال »

48. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളുന്നത് താൻ കേട്ടതായി നു അമാനുബ്നു ബശീർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘ വിഹിതവും അവിഹിതവും വ്യക്തമാണ്. അവ രണ്ടിനുമിടയിൽ സംശയാസ്പദങ്ങളായ പല കാര്യങ്ങളുമുണ്ട്. അധികം ആളുകൾക്കും അതറിഞ്ഞുകൂടാ. അതുകൊണ്ട് സംശയാസ്പദമായ കാര്യങ്ങളെ വല്ലവനും സൂക്ഷിക്കുന്നതായാൽ അവൻ തന്റെ വിശ്വാസത്തേയും അഭിമാനത്തേയും രക്ഷപ്പെടുത്തി. വല്ലവനും സംശയാസ്പദമായ കാര്യങ്ങളിൽ ചെന്നുപെട്ടാൽ അവൻ നിരോധിത കാര്യങ്ങളിൽ ചെന്നുപെട്ടേക്കാം. നിരോധിത മേഖലയ്ക്കു ചുറ്റും ആടുകളെ മേയ്ക്കുന്നൊരു ഇടയനെപ്പോലെ. ആടുകൾ അതിൽക്കടന്ന് മേയാനിടയുണ്ട്. ഓർക്കുക! എല്ലാ ഓരോ രാജാവിനും ഓരോ നിരോധിതമേഖലയുണ്ട്. അറിയുക! അല്ലാഹു നിരോധിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളാണ് അല്ലാഹുവിന്റെ നിരോധിത മേഖല. സൂക്ഷിക്കുക! ശരീരത്തിൽ ഒരു മാംസപിണ്ഡമുണ്ട്. അത് നന്നായാൽ ദേഹം മുഴുവൻ നന്നാകും. അത് ദുഷിച്ചാൽ ദേഹം മുഴുവൻ ദുഷിക്കും. അറിയുക! അത് ഹൃദയമാണ്. (മുസ്ലിം)

വിവാഹം

- 49 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : تَنْكُحُ
 الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ لِمَالِهَا وَلِحَسْبِهَا وَلِحِلِّهَا وَلِدِينِهَا - فَظَفَرُ بِيَدَاتِ
 الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ -

« بخارى كتاب النكاح باب الاكفاء فى الدين »

49. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളിയതായി ഹദ്ദറത്ത് അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘നാലു കാര്യങ്ങളെ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ട് ഒരാൾ ഒരു സ്ത്രീയെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നു. അവളുടെ ധനം, അവളുടെ കുലീനത, അവളുടെ സൗന്ദര്യം, അവളുടെ ദീൻ. അതിനാൽ ദീനുള്ള സ്ത്രീയെ കൊണ്ടു നീ ഭാഗ്യവാനാവുക. (ബുഖാരി)

- 50 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ : شَرُّ الطَّعَامِ
 طَعَامُ الْوَلِيْمَةِ يُدْعَى لَهَا الْأَغْنِيَاءُ وَيُتْرَكُ الْفُقَرَاءُ ، وَمَنْ لَمْ
 يُجِبِ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ -

« مسلم كتاب النكاح باب الامر باجابة الداعى الى دعوة »

50. ഹദ്ദറത്ത് അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ധനികർ ക്ഷണിക്കപ്പെടുകയും ദരിദ്രർ അവഗണിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന വിവാഹസദ്യയാണ് ഏറ്റവും ചീത്തയായ ഭക്ഷണം. വല്ലവനും (ഗർവ്വോ ദുരഭിമാനമോ നിമിത്തം) ക്ഷണം നിരസിച്ചാൽ അവൻ അല്ലാഹുവിനോടും അവന്റെ ദൂതരോടും അനുസരണക്കേടു കാണിച്ചവനായി. (മുസ്ലിം)

- 51 -
 عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : أَبْغَضُ

الْحَلَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الطَّلَاقُ -

« ابو داود كتاب الطلاق باب في كراهية الطلاق »

51. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്ദറത്ത് ഇബ്നു ഉമർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘അനുവദനീയ കാര്യങ്ങളിൽ അല്ലാഹുവിങ്കൽ ഏറ്റവും വെറുക്കപ്പെട്ടത് വിവാഹമോചനം (തലാഖ്) ആണ്. (അബൂ ദാവൂദ്)

- ൦൧ - عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي -

« ابو داؤദ് »

52. ഹദ്ദറത്ത് ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘നിങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ഉത്തമൻ തന്റെ കുടുംബത്തോടു നല്ല നിലയിൽ പെരുമാറുന്നവനാണ്. തങ്ങളുടെ കുടുംബത്തിന് നല്ലവരായവരിൽ ഞാൻ ഏറ്റവും ഉത്തമനാണ് ?. (അബൂ ദാവൂദ്)

സൽസ്വഭാവം.

- ൦൩

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ مِنْ أَبْغَضِكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ الثَّرَاوُونَ وَالتُّشَدَّقُونَ وَالتُّفَيْهِقُونَ ! قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ قَدْ عَلِمْنَا الثَّرَاوُونَ وَالتُّشَدَّقُونَ وَالتُّفَيْهِقُونَ ؟ قَالَ: التُّكَبَّرُونَ -

« ترمذى كتاب البر والصلة باب في معالى الاخلاق »

53. റസൂൽ (സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഹദ്ദിറത്ത് ജാബിർ(റ) എടുത്തുപറയുന്നു.

‘പുനരുത്ഥാന നാളിൽ എന്റെ ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവരും ഞാനുമായി ഏറ്റവും അടുത്തവരും, നിങ്ങളിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും നല്ല സ്വഭാവഗുണങ്ങളുള്ള വ്യക്തികളായിരിക്കും. പുനരുത്ഥാനനാളിൽ നിങ്ങളിൽവെച്ച് എനിക്ക് ഏറ്റവും വെറുക്കപ്പെട്ടവരും എനിൽനിന്നും വിദ്വേഷമരവും, വിടുവായന്മാരും സൂക്ഷ്മതയില്ലാതെ ദീർഘനേരം സംസാരിക്കുന്നവരും അഹംഭാവമുള്ളവരായിരിക്കും.’ (തിർമിദി)

- ൦൪

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمَّ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ -

« السنن الكبرى كتاب الشهادة باب بيان مكارم الاخلاق »

54. അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുളി. ‘സൽസ്വഭാവങ്ങളെ പരിപൂർണ്ണമാക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ഞാൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.’ (അസ്സുന്നനുൽ ഖുബ്റാ)

- ൦൦

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ نَفَسَ

عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِّنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِّنْ
 كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَىٰ مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ ، وَمَنْ سَلَكَ
 طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ ، وَمَا
 اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِّنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ
 وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمُ
 الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ ، وَمَنْ
 بَطَّأ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ -

«مسلم كتاب الذكر باب فضل الاجتماع على تلاوة القرآن
 و على الذكر»

55. അബൂഹുറയ്ദ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനമ്പി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളി. 'ഈ ലോകത്ത് വെച്ച് വല്ലവനും ഒരു വിശ്വാസിയുടെ ക്ലേശങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു ക്ലേശത്തെ ദുരീകരിക്കുന്നതായാൽ പുനരുത്ഥാനനാളിലെ ക്ലേശങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു ക്ലേശത്തെ അല്ലാഹു അവനിൽനിന്നു ദുരീകരിക്കും. വല്ലവനും പ്രയാസം നേരിട്ട ഒരാളുടെ പ്രയാസത്തെ ലഘൂകരിച്ചുകൊടുക്കുന്നതായാൽ അല്ലാഹു ഈലോകത്തും പരലോകത്തും അയാളുടെ (സഹായിച്ചവന്റെ) പ്രയാസം ലഘൂകരിച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ്. ഏതൊരാൾ ഒരു മുസ്ലിമിന്റെ ദൗർബല്യത്തെ മറച്ചുവെക്കുന്നുവോ അയാൾക്ക് ഇഹലോകത്തും പരലോകത്തുമുണ്ടാകുന്ന ദൗർബല്യങ്ങളെ അല്ലാഹു മറച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണ്. അല്ലാഹുവിന്റെ ഒരു ദാസൻ തന്റെ സഹോദരന്റെ സഹായത്തിലാകുന്നിടത്തോളം കാലം അല്ലാഹു അവന്റെ സഹായകനായിരിക്കും. ഏതൊരാൾ വിജ്ഞാനമാർജ്ജിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നുവോ അതിന്റെ ഫലമായി അയാൾക്ക് അല്ലാഹു സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ള വഴി എളുപ്പമാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതാണ്. അല്ലാഹുവിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഭവനത്തിൽ (പള്ളിയിൽ) സമ്മേളിച്ചുകൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥം (വിശുദ്ധ ചുർആൻ) പാരായണം ചെയ്യുകയും പരസ്പരം പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ആളുകൾക്ക് മനസ്സമാധാനം ഇറങ്ങുകയും ദൈവകാര്യവും അവരെ പൊതിയുകയും മലക്കുകൾ അവരെ വലയം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. അല്ലാഹു തന്റെ അടുക്കലുള്ള വരോട് അവരെപ്പറ്റി സ്മരിക്കുകയും ചെയ്യും. ഏതൊരുത്തന്റെ കർമ്മങ്ങൾ

അവനെ മന്ദഗതിയിലാക്കുന്നുവോ അവന്റെ കുടുംബമഹിമ അവനെ ത്വരിതപ്പെടുത്തുകയില്ല. (ഒരാളുടെ കുടുംബമഹിമയല്ല അയാളുടെ സൽപ്രവൃത്തികളാണ് അല്ലാഹു കണക്കിലെടുക്കുന്നത്.) (മുസ്ലിം)

- 56

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: يَا ابْنَ آدَمَ مَرَضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي قَالَ: يَا رَبِّ كَيْفَ أَعُوذُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فَلَانًا مَرَضَ فَلَمْ تَعُدَّهُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْعَدْتَهُ لَوْجَدْتَنِي عِنْدَهُ ، يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَطَعَمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي قَالَ: يَا رَبِّ وَكَيْفَ أَطْعِمُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَطَعَمَكَ عَبْدِي فَلَانَ فَلَمْ تُطْعِمْهُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوْجَدْتَهُ ذَلِكَ عِنْدِي - يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَسْقَيْتَكَ فَلَمْ تَسْقِنِي ، قَالَ: يَا رَبِّ كَيْفَ أَسْقِيكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فَلَانَ فَلَمْ تَسْقِهِ أَمَا إِنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ وَجَدْتَهُ ذَلِكَ عِنْدِي -

«مسلم كتاب البر والصلة باب فضل عيادة المريض»

56. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. 'പുനരുത്ഥാന നാളിൽ സർവ്വശക്തനായ അല്ലാഹു (ഒരാളോടു) ചോദിക്കും. അല്ലയോ ആദമിന്റെ പുത്രാ! ഞാൻ രോഗിയായിരുന്നു. എന്നിട്ട് നീ എന്നെ സന്ദർശിച്ചില്ല. അയാൾ ചോദിക്കും. എന്റെ നാഥാ! നീ സർവ്വലോകരക്ഷിതാവായിരിക്കെ ഞാനെങ്ങനെയാണ് നിന്നെ സുഖാവേഷണത്തിനായി സന്ദർശിക്കുക? അല്ലാഹു മറുപടി പറയും. എന്റെ ഒരു അടിയാൻ രോഗിയായി കിടന്നത് നീ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ലേ? എന്നിട്ടു നീ അവനെ സന്ദർശിച്ചില്ല. നീ അവനെ സന്ദർശിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അവന്റെ സമീപത്ത് നീ എന്നെ കാണുമായിരുന്നുവെന്ന് നീ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? അല്ലയോ ആദമിന്റെ പുത്രാ! നിന്നോടു ഞാൻ ഭക്ഷണത്തിനായി യാചിച്ചു. പക്ഷേ നീ എന്നെ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിച്ചില്ല. അയാൾ ചോദിക്കും. എന്റെ നാഥാ! നീ സർവ്വലോകപരിപാലകനായിരിക്കെ ഞാനെങ്ങനെയാണ് നിന്നെ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിക്കുക? അല്ലാഹു പറയും. എന്റെ ഒരു അടിയാൻ നിന്നോടു ഭക്ഷണത്തിനായി യാചിച്ചു.

അപ്പോൾ നീ അവനെ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിച്ചില്ല. നീ അവനെ ഭക്ഷണം കഴിപ്പിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അതെനിക്കുവേണ്ടി നീ ചെയ്തതായി ഞാൻ വിലയിരുത്തുമായിരുന്നു. അല്ലയോ ആദമിന്റെ പുത്രാ! ഞാൻ നിന്നോടു എന്റെ ദാഹശമനത്തിനായി ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ നീ അത് നിരസിച്ചു. അയാൾ ചോദിക്കും. നീ സർവ്വലോകരക്ഷിതാവായിരിക്കേ ഞാനെങ്ങനെയാണ് നിനക്ക് ദാഹശമനം വരുത്തുക? അല്ലാഹു പറയും. എന്റെ ഒരു ദാസൻ നിന്നോടു തന്റെ ദാഹശമനത്തിനായി ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ നീ അവനെ കുടിപ്പിച്ചില്ല. അറിയുക. നീ അവനെ കുടിപ്പിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അത് നീ എനിക്കുവേണ്ടി ചെയ്തതായി ഞാൻ വിലയിരുത്തുമായിരുന്നു. (മുസ്ലിം)

- ൦൪
 قَالَ النَّبِيُّ ﷺ إِنَّكُمْ لَنْ تَسْعَوْا النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ فَسَعَوْهُمْ
 بِبَسْطِ الْوَجْهِ وَحُسْنِ الْخُلُقِ -

«رساله قشيره ، باب الخلق ص ١٢١»

57. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘നിങ്ങൾക്ക് ഒരിക്കലും നിങ്ങളുടെ ധനംകൊണ്ട് ജനങ്ങളെ സമ്പന്നരാക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അതിനാൽ പ്രസന്നമുഖംകൊണ്ടും സൽസ്വഭാവംകൊണ്ടും നിങ്ങളുവരെ സമ്പന്നരാക്കുക.’ (രിസാല ഖുശരിയ്യ)

ഇസ്ലാമികസമൂഹം

- 58 -
 عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ
 أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ -
 «بخارى كتاب الايمان باب من الايمان ان يحب لاخته
 ما يحب لنفسه»

58. അനസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘തനിക്കിഷ്ടപ്പെടുന്നതിനെ തന്റെ സഹോദരനും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതുവരെ നിങ്ങളിലൊരാളും വിശ്വാസിയായവുകളയില്ല.’ (ബുഖാരി)

- 59 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا أَبَاهُ زَيْرَةَ كُنْ
 وَرِعًا تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَكُنْ قَنَعًا تَكُنْ أَشْكَرَ النَّاسِ
 وَأَحَبَّ لِلنَّاسِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَأَحْسِنَ جَوَارَ
 مَنْ جَاوَرَكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَأَقَلَّ الضَّحْكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحْكِ
 تُمَيِّتُ الْقَلْبَ -

«ابن ماجه كتاب الزهد باب الورع والتقوى»

59. അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘ഓ! അബൂഹുറൈറ! സൂക്ഷ്മതയുള്ളവനാകുക. എന്നാൽ നീ ആരാധകരിൽ ഉത്തമനായിരിക്കും. ഉള്ളതുകൊണ്ട് തൃപ്തനാകുക. എന്നാൽ നീ ഏറ്റവും നന്ദിയുള്ളവനാകും. നീ സ്വയം ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത് മറ്റു മനുഷ്യർക്കുവേണ്ടി ഇഷ്ടപ്പെടുക. എന്നാൽ നീ വിശ്വാസിയായും. അയൽവാസികളെ നല്ലരീതിയിൽ ഉപചരിക്കുക. എന്നാൽ നീ മുസ്ലിമാകും. നീ അമിതമായി ചിരിക്കരുത്. ചിരിയുടെ വർധനവ് ഹൃദയത്തെ മരിപ്പിക്കും.’ (ഇബ്നുമാജ)

- 60 -
 عَنْ أَبِي يُوسُفَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْفُسُوا

السَّلَامَ ، وَأَطْعَمُوا الطَّعَامَ ، وَصَلُّوا الْأَرْحَامَ ، وَصَلُّوا
وَالنَّاسَ نِيَامًا ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ -

«ترمذی ابواب صفة القيمة»

60. അബൂ യൂസൂഫ് അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു സലാം(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. 'തിരുനബി(സ) അരുളിയതായി ഞാൻ കേട്ടു. അല്ലയോ മനുഷ്യരെ! പരസ്പരം 'സലാം'മിനെ വ്യാപിപ്പിക്കുക. (അഗതികൾക്ക്) ആഹാരം നൽകുക. ബന്ധുത്വത്തെ പാലിക്കുക. ജനങ്ങൾ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ നിങ്ങൾ തീർച്ചയായും രക്ഷയോടെ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കും' (തിർമിദി)

- 61 - عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: إِذَا
كُنتُمْ ثَلَاثَةً فَلَا يَتَنَاجَى اثْنَانِ دُونَ الْآخِرِ حَتَّى تَحْتَلِطُوا
بِالنَّاسِ مِنْ أَجْلِ أَنْ ذَلِكَ يُحْرِزُهُ -

«مسلم كتاب السلام باب تحريم مناجاة الاثنتين دون
الثالث بغير رضاه»

61. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ഇബ്നു മസ്ഊദ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. 'നിങ്ങൾ മൂന്നുപേരൊന്നിച്ചുള്ളപ്പോൾ മൂന്നാമനെ ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് നിങ്ങളിൽ രണ്ടുപേർ രഹസ്യസംഭാഷണം ചെയ്യരുത്, അയാളെ (മൂന്നാമനെ) അത് വിഷമിപ്പിച്ചേക്കാം. നിങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരുമായി കൂടിച്ചേരുന്നതുവരെ.' (മുസ്ലിം)

- 62 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ
إِذَا عَطَسَ وَضَعَ يَدَهُ أَوْ تَوَبَّهُ عَلَىٰ فِيهِ وَخَفَضَ أَوْ غَضَّ بِهَا
صَوْتَهُ شَكَّ الرَّأْيَى -

«ترمذی كتاب الاستيذان باب في خفض الصوت و تخمير
الوجه»

62. അബൂഹുറൈ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ)യുടെ വഴക്കം

ഇങ്ങനെയായിരുന്നു. തിരുനബി(സ) തുമ്മുമ്പോൾ തന്റെ കൈയോ വസ്ത്രമോ വായിന്മേൽവെച്ച് തലകുനിക്കുമായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ ശബ്ദം താഴ്ത്തുമായിരുന്നു. (തല കുനിക്കുമെന്നോ, ശബ്ദം താഴ്ത്തുമെന്നോ ഏതാണ് പറഞ്ഞതെന്ന കാര്യത്തിൽ നിവേദകൻ സംശയിക്കുന്നു.) (തിർമിദി)

മനുഷ്യരോടുള്ള കടപ്പാട്

- 63 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ لَا يَشْكُرِ النَّاسَ لَا يَشْكُرِ اللَّهَ -

« ترمذى باب ماجاء فى الشكر لمن احسن اليك »

63. അബൂഹുറൈ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു ‘ഏതൊരാൾ മനുഷ്യരോട് നന്ദി കാണിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അയാൾ അല്ലാഹുവിനോടും നന്ദികാണിക്കുന്നില്ല.’ (തിർമിദി)

മാതാപിതാക്കളോട് പാലിക്കേണ്ട മര്യാദകൾ

- 64

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ أُمُّكَ قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمُّكَ قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أَبُوكَ - وَفِي رِوَايَةٍ يَارَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ الصُّحْبَةِ؟ قَالَ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ ثُمَّ أَبَاكَ ثُمَّ أَدْنَاكَ أَدْنَاكَ -

« بخارى كتاب الادب باب من احق الناس بحسن الصحبة »

64. അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ഒരാൾ നബി കരീം(സ) തിരുമേനിയുടെ അടുക്കൽവന്ന് ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! ജനങ്ങളിൽവെച്ച് എന്റെ നല്ല പെരുമാറ്റത്തിന് ഏറ്റവും അർഹതപ്പെട്ടയാൾ ആരാണ്? തിരുനബി(സ) മറുപടി പറഞ്ഞു. 'നിന്റെ മാതാവ്.' അയാൾ ചോദിച്ചു. പിന്നെയാര? നബി(സ) പറഞ്ഞു. 'നിന്റെ മാതാവ്.' വീണ്ടും അയാൾ ചോദിച്ചു. പിന്നെയാര? നബി(സ) പറഞ്ഞു 'നിന്റെ മാതാവ്.' അനന്തരം അയാൾ ചോദിച്ചു. പിന്നെയാര? റസൂൽ തിരുമേനി(സ) മറുപടി നൽകി. 'നിന്റെ പിതാവ്.' മറ്റൊരു നിവേദനപ്രകാരം ആ ചോദ്യകർത്താവ് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! ആരാണ് ഏറ്റവും നല്ല പരിചരണമർഹിക്കുന്നത്? തിരുനബി(സ) അരുളി. ' നിന്റെ മാതാവ്.' പിന്നെ? 'നിന്റെ മാതാവ്.' പിന്നെ? 'നിന്റെ മാതാവ്.' പിന്നെ? 'നിന്റെ പിതാവ്.' പിന്നെ? 'നിന്റെ അടുത്ത ബന്ധുക്കൾ.' (ബുഖാരി)

- 65

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: رَغِمَ أَنْفُ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ مَنْ أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ -

« مسلم كتاب البر والصلة باب رغبم أنف من أدرك أبويه »

65. അബൂഹുറയ്(റ) തിരുനബി ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘പരാജയപ്പെട്ടു! പരാജയപ്പെട്ടു! പരാജയപ്പെട്ടു! മാതാപിതാക്കന്മാർ രണ്ടുപേരെയുമോ അവരിലൊരാളെയോ അവരുടെ വാർധക്യകാലത്ത് തന്റെ അടുത്തുണ്ടായിട്ടും (അവർ സേവനം ചെയ്തുകൊണ്ട്) സ്വർഗ്ഗത്തിനർഹനാ വാത്തവൻ! (മുസ്ലിം)

അയൽബന്ധം

- 66

عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورُّهُ -

« بخارى كتاب الادب باب الوصايا بالجار »

66. ഇബ്നു ഉമർ(റ) ഉം ആയിശാ(റ)യും നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി(സ) തിരുമേനി ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘ജിബ്രീൽ’ (അ) അയൽവാസികളുടെ അവകാശങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് തുടരത്തുടരെ എന്നോടു വസിയത്തു ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അയൽവാസിയെക്കൂടി പിന്തുടർച്ചാവകാശികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയേക്കും എന്നെനിക്കു തോന്നുകയായി. (ബുഖാരി)

- 67

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُقِلِّ خَيْرًا أَوْلَيْسَكَ -

« بخارى كتاب الادب باب من كان يؤمن بالله واليوم الآخر »

67. നബി തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘ഏതൊരാൾ അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യനാളിലും വിശ്വസിക്കുന്നുവോ അയാൾ തന്റെ അയൽവാസിക്ക് അസൗകര്യമുണ്ടാക്കരുത്. ഏതൊരാൾ അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യനാളിലും വിശ്വസിക്കുന്നുവോ അയാൾ തന്റെ അതിഥിയെ ആദരിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതൊരാൾ അല്ലാഹുവിലും അന്ത്യനാളിലും വിശ്വസിക്കുന്നുവോ അയാൾ നല്ല കാര്യം സംസാരിക്കട്ടെ. അല്ലെങ്കിൽ മൗനം അവലംബിക്കട്ടെ. (ബുഖാരി)

68 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : وَاللَّهِ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ ! قِيلَ : مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقِهِ -

« بخارى كتاب الادب باب اثم من لا يامن جاره بوائقه »

68. അബൂഹുറയ്റ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘അല്ലാഹുവാണെ! അവൻ വിശ്വാസിയല്ല. അവൻ വിശ്വാസിയല്ല. അവൻ വിശ്വാസിയല്ല.’ (ഇത് കേട്ട ഒരാൾ) തിരുനബി(സ)യോടു ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലെ അതാരാണ്? നബി(സ) അരുളി. ‘ആരുടെ ദ്രോഹകൃത്യങ്ങളിൽനിന്നും തന്റെ അയൽവാസി സുരക്ഷിതനാകുന്നില്ലെ യോ, അവൻ.’ (ബുഖാരി)

ദുർബ്ബലരോടുള്ള സഹതാപം

- 69 -
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
 رَبُّ أَشَعَّتْ أَغْبَرَ مَذْفُوعٍ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ
 لَأَبْرَهُ -

« مسلم كتاب الجنة باب النار يدخلها الجبارون »

69. അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി തിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘പ്രാക്യതരെന്നുതോന്നത്തക്കവിധം ചീകാതെ പൊടിപാറിയ മുടി യോടു കൂടിയ എത്രയോ ആളുകളുണ്ട്. അവജ്ഞയാൽ വാതിലുകൾ അവരുടെ നേരെ കൊട്ടിയടക്കപ്പെടുന്നു. എന്നാലും (അവർക്ക് അല്ലാഹുവിന്റെ അടുത്ത് സ്ഥാനമുണ്ട്. അതിനാൽ) അല്ലാഹുവിന്റെ പേരിൽ അവർ ആണയിട്ടാൽ അല്ലാഹു അവരുടെ വാക്കുകൾ സാക്ഷാൽക്കരിക്കും.’ (മുസ്ലിം)

- 70 -
 عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
 يَقُولُ ابْغُونِي فِي ضُعْفَائِكُمْ فَإِنَّا تَرَزُّقُونَ وَتَنْصَرُونَ
 بِضُعْفَائِكُمْ -

« ترمذی كتاب الجهاد باب مجاء في الاستفتاح بصعاليك المسلمين »

70. അബൂദുർദാഅ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു. ‘നിങ്ങളെന്നെ ദുർബ്ബലരുടേയും ദരിദ്രരുടേയും ഇടയിൽ അന്വേഷിക്കുക. തീർച്ചയായും നിങ്ങൾക്ക് ഭക്ഷണം നൽകപ്പെടുന്നതും നിങ്ങൾക്ക് സഹായം നൽകപ്പെടുന്നതും നിങ്ങളുടെ ഇടയിലുള്ള ബലഹീനർ നിമിത്തമാണ്.’ (തിർമിദി)

മാപ്പും വിട്ടുവീഴ്ചയും

- 71
عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ
قَالَ: أَفْضَلُ الْفَضَائِلِ أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطَى مَنْ
مَنَعَكَ وَتَصْفَحَ عَمَّنْ شَتَمَكَ -

« مسند احمد ص 3 / 438 »

71. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി മുആദുബ്നു അനസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘ഗുണങ്ങളിൽവെച്ച് ഉൽകൃഷ്ടമായവ; നീ യുമായി ബന്ധം വിച്ഛേദിക്കുന്നവരോടു നീ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുക, നിന്നോടു പിശുക്കു കാണിക്കുന്നവരോടു നീ ഔദാര്യം കാണിക്കുക, നിന്നെ ശകാരി ക്കുന്നവർക്ക് നീ മാപ്പു കൊടുക്കുക എന്നിവയാണ്. (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

- 72
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَا
نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَلَا عَفَا رَجُلٌ عَنْ مَظْلَمَةٍ إِلَّا زَادَهُ
اللَّهُ عِزًّا وَلَا تَوَاضَعَ -

« مسند احمد ص 2 / 235 ، 2 / 438 »

72. അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുൾ ചെ യ്തു. ‘ഒരു ദാനധർമ്മവും ധനത്തിന് കുറവുവരുത്തുകയില്ല. അക്രമിക്ക് മാപ്പ് കൊടുക്കുന്ന ഒരാൾക്കും അല്ലാഹു ബഹുമതി നൽകാതിരിക്കുകയില്ല. വിന യസ്വഭാവം കൈക്കൊള്ളുന്ന ഒരാളെയും അല്ലാഹു ഉയർത്താതിരിക്കുകയില്ല. (മുസ്നദ് അഹ്മദ്)

ആഹാരം കഴിക്കുമ്പോൾ പാലിക്കേണ്ട മര്യാദകൾ

- 73 -
 عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا
 أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ
 اللَّهِ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلُهُ وَآخِرُهُ -
 « ترمذی کتاب الاطعمة باب ماجاء في التسمية على الطعام »

73. നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നിങ്ങളിലൊരാൾ ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോൾ തുടക്കത്തിൽ ‘അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ’ എന്നു പറയട്ടെ. അയാൾ തുടക്കത്തിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമം ഉച്ചരിക്കാൻ മറന്നുപോയാൽ ഇങ്ങനെ പറയട്ടെ. ‘ബിസ്മില്ലാഹി അല്ലാഹു വ ആഖിറഹു.’ (അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ, ആരംഭത്തിലും അവസാനത്തിലും.) (തിർമിദി)

- 74 -
 عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ -
 « ترمذی کتاب الدعوات باب مايقول اذا فرغ من
 « الطعام »

74. അബൂ സയീദ് (റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) ഭക്ഷിക്കുകയോ പാനം ചെയ്യുകയോ ചെയ്തു കഴിഞ്ഞാൽ ഇങ്ങനെ പറയുമായിരുന്നു. ‘ഞങ്ങൾക്ക് ഭക്ഷണവും പാനീയവും നൽകുകയും ഞങ്ങളെ മുസ്ലിംകളാക്കുകയും ചെയ്ത അല്ലാഹുവിനത്രെ സർവ്വ സ്തുതിയും.’ (തിർമിദി)

വസ്ത്രധാരണം

- 75

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ مَهَانَا عَنْ
 الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ وَالشُّرْبِ فِي آئِنَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَقَالَ :
 هِيَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهِيَ لَكُمْ فِي الْآخِرَةِ -
 «مسلم كتاب اللباس والزينة باب تحريم استعمال اناء
 الذهب والفضة»

75. ഹുദൈഫ(റ) പ്രസ്താവിക്കുന്നു. നബി(സ) പട്ടുവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കുന്നതും സ്വർണ്ണംകൊണ്ടും വെള്ളികൊണ്ടും നിർമ്മിച്ച പാത്രങ്ങളിൽ ഭക്ഷിക്കുന്നതും കുടിക്കുന്നതും ഞങ്ങളെ വിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുളി. അവ ഐഹികജീവിതത്തിൽ അവർക്കും (അവിശ്വാസികൾക്കും) പരലോകത്തിൽ നിങ്ങൾക്കും (മുസ്ലിംകൾക്കും) ഉള്ളതാണ്. (മുസ്ലിം)

- 76

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا سَأَهُ بِاسْمِهِ عَمَامَةً ، أَوْ قَمِيصًا ، أَوْ رِدَاءً - يَقُولُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ وَأَسْأَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا صُنِعَ لَهُ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ -
 «ترمذى كتاب اللباس باب مايقول اذا لبس ثوبا جديدا»

76. അബൂ സഇദ്ദിൻ മുദ്ദരി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി (സ) ഒരു പുതുവസ്ത്രം ധരിക്കുമ്പോൾ ആദ്യമായി ആ വസ്ത്രം ഏത് ഇനത്തിൽപ്പെട്ടതാണെന്നു പറയും. ഉദാഹരണമായി തലപ്പാവ്, ഷർട്ട്, നീളക്കുപ്പായം എന്നിവ. എന്നിട്ടിങ്ങനെ പ്രാർത്ഥിക്കും.

‘അല്ലാഹുവെ! നിനക്കാണ് സർവ്വസ്തുതീയും. നീ എനിക്കിത് ധരിക്കുവാനായി തന്നിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ നന്മയെ നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. ഇതെന്തിനുവേണ്ടി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടുവോ അതിന്റെ നന്മയേയും ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ദോഷത്തിൽനിന്നും, ഇതെന്തിനുവേണ്ടി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടുവോ അതിന്റെ ദോഷത്തിൽനിന്നും ഞാൻ നിന്നെ അഭയം പ്രാപിക്കുന്നു.’ (തിർമിദി)

ശരീരശുദ്ധി

- ൧൧ - عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ -

«مسلم كتاب الطهارة باب فضل الوضوء»

77. നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചതായി ഹദീസിൽ അബൂ മുസാ അൽ അശ്അരി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘പരിശുദ്ധി സത്യവിശ്വാസത്തി(ഇൗമാനി)ന്റെ അവിഭാജ്യഘടകമാകുന്നു.’ (മുസ്ലിം)

- ൧൧ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاءٌ لِلرَّبِّ

«نسائي باب الترغيب في السواك»

78. ഹദീസിൽ ആയിശാ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി കരീം(സ) അരുൾ ചെയ്തു. പല്ല് വൃത്തിയാക്കുന്നതും വായ ശുദ്ധിയാക്കുന്നതും അല്ലാഹുവിന്റെ തൃപ്തിക്കു കാരണമാകുന്നു. (നസായി)

അസൂയയും വിദ്വേഷവും

- 79

عَنْ ابْنِ عَمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ:

لَا تَحَاسِدُوا وَلَا تَنَاجَشُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا يَبِيعَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ ، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا -
 الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ : لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُحْقِرُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ -
 التَّقْوَى هُنَا وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بِحَسَبِ
 أَمْرٍ مِّنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ - كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى
 الْمُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعَرْضُهُ -

«مسلم كتاب البر والصلة باب تحريم ظلم المسلم و
 خذله»

79. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി (സ) ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. നിങ്ങൾ പരസ്പരം അസൂയാലുക്കളാവരുത്. പരസ്പരം മത്സരിച്ച് (സാധനങ്ങളുടെ) വിലപേശരുത്. പരസ്പരം വെറുക്കരുത്. പിന്തിരിഞ്ഞു നില്ക്കരുത്. നിങ്ങളിൽ ചിലർ ചിലർക്കെതിരായി വിലപന നടത്തുകയുമരുത്. അന്യോന്യം സഹോദരന്മാരായിക്കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന്റെ യഥാർത്ഥ ദാസരായിരിക്കുക.

ഒരു മുസ്ലിം മറ്റൊരു മുസ്ലിമിന്റെ സഹോദരനാണ്. അവൻ അവനെ ദ്രോഹിക്കുകയില്ല. അവൻ അവനെ നിന്ദിക്കുകയില്ല. അവൻ അവനെ കൈവിടുകയുമില്ല. സ്വന്തം നെഞ്ചിലേക്ക് വിരൽചൂണ്ടിക്കൊണ്ട് നബിതിരുമേനി(സ) പറഞ്ഞു. ‘ഇവിടെയാണ് തഖ്വാ, ഇവിടെയാണ് തഖ്വാ, ഇവിടെയാണ് തഖ്വാ.’ (അല്ലാഹുവിനോടുള്ള ഭയഭക്തി.) തുടർന്നു നബിതിരുമേനി(സ) അരുളി. ‘ഒരു മുസ്ലിം തന്റെ മുസ്ലിം സഹോദരനെ നിന്ദിക്കുകയെന്നത് ദോഷമെന്ന നിലയിൽ അവനത് മതിയായതാണ്. എല്ലാ ഓരോ മുസ്ലിമിന്റെയും രക്തവും ധനവും അന്തസ്സും മറ്റൊരു മുസ്ലിമിന് നിഷിദ്ധമാണ്.’ (മുസ്ലിം)

- 80 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: أَيُّكُمْ
وَالْحَسَدُ؛ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ
أَوْ قَالَ الْعُشْبَ -

«ابوداود كتاب الادب باب في الحسد»

80. അബൂഹുറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘അസൂയയെ സൂക്ഷിച്ചുകൊൾക! എന്തെന്നാൽ തീ വിറകിനേയും വൈക്കോലിനേയും തിന്നുന്നതുപോലെ അസൂയ നിങ്ങളുടെ സൽക്കർമ്മങ്ങളെ തിന്നുകളയും.’ (അബൂദാവൂദ്)

അഹങ്കാരവും പൊങ്ങച്ചവും

- 81

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ :
 لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ فَقَالَ
 رَجُلٌ : إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً
 قَالَ : إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، الْكِبَرُ بَطْرٌ الْحَقُّ وَغَمَطٌ
 النَّاسِ -

«مسلم كتاب الايمان تحريم الكبر وبيانه»

81. റസൂൽ കരീം(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അണു അളവ് അഹങ്കാരമുള്ളവൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയില്ല.’ അപ്പോൾ ഒരാൾ ചോദിച്ചു. ‘തന്റെ വസ്ത്രവും പാദുകളും ഭംഗിയുള്ളതാവണമെന്നു ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഒരാളെപ്പറ്റി എന്തു പറയുന്നു? പ്രവാചകൻ(സ) മറുപടി പറഞ്ഞു. ‘അല്ലാഹു സുന്ദരനാകുന്നു. അല്ലാഹു സുന്ദര്യത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. അഹംഭാവം സത്യത്തെ നിഷേധിക്കലും ജനങ്ങളെ തരംതാഴ്ത്തലുമാണ്. (സുന്ദര്യബോധം അഹങ്കാരമല്ല എന്നു താല്പര്യം) (മുസ്ലിം)

- 82

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْكُمْ
 بِالصَّدَقِ فَإِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى
 الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصَّدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ حَتَّى
 يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي
 إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ
 يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذِبًا -
 «مسلم كتاب البر والصلة باب قبح الكذب وحسن
 الصدق وفضله»

82. അബ്ദുല്ലാഹ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ

അരുൾ ചെയ്തു. ‘നിങ്ങൾ സത്യത്തെ മുറുകെ പിടിക്കുക. കാരണം സത്യം സദാചാരത്തിലേക്കും സദാചാരം സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കും നയിക്കുന്നു. ഒരാൾ സത്യം പറയുകയും സത്യം പാലിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും, അല്ലാഹുവിന്റെയടുക്കൽ മഹാസത്യവാൻ (സിദ്ദീഖ്) എന്ന് എഴുതപ്പെടുന്നതുവരെ. കള്ളം പറയുന്നത് സൂക്ഷിക്കുക. കാരണം കള്ളം പറയുന്ന സ്വഭാവം ഒരാളെ അധർമ്മത്തിലേക്കും അധർമ്മം നരകത്തിലേക്കും നയിക്കുന്നു. ഒരാൾ കള്ളം പറയുകയും അതുതന്നെ പതിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായാൽ അവസാനം അല്ലാഹുവിന്റെയടുക്കൽ അയാൾ പെരുങ്കള്ളൻ എന്ന് എഴുതപ്പെടും.’ (മുസ്ലിം)

- 83

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَلَا
 أَنْبَأُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ:
 الْأَشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَكَانَ مُتَكَبِّراً فَجَلَسَ
 فَقَالَ: أَلَا وَقَوْلُ الزُّورِ! فَهَازِلٌ يُكْرَرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ
 سَكَتَ،

«بخارى كتاب الادب باب عقوق الوالدين»

83. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചതായി അബൂബക്കർ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. മഹാ പാപങ്ങളിൽവെച്ച് ഏറ്റവും വലിയ പാപം എന്താണെന്ന് ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് പറഞ്ഞുതരട്ടെയോ? ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞു. ഉവ്വ്. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! നബിതിരുമേനി(സ) അരുളി. ‘അല്ലാഹുവിന് പങ്കുകാരെ സങ്കല്പിക്കുക. മാതാപിതാക്കളോട് അനുസരണക്കേട് കാണിക്കുക.’ (നബിതിരുമേനി (സ) ചാരിയിരിക്കുകയായിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് നിവർന്നിരുന്നു.) തിരുമേനി(സ) തുടർന്നു. ‘കേട്ടുകൊൾക, കള്ളം പറയലും.’ അദ്ദേഹം ഇത് നിർത്തിയിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നുവെന്ന് ഞങ്ങൾ ആഗ്രഹിച്ചുപോകത്തക്കവണ്ണം തിരുനബി(സ) ഈ വാക്ക് ആവർത്തിച്ചു. (ബുഖാരി)

മുസ്ലിം സമുദായത്തിന്റെ ശോച്യാവസ്ഥ

- ൧൪

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِيَا تَيْبِنَ عَلَى أُمَّتِي مَا آتَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ حَذْوًا وَنَعْلًا بِالنَّعْلِ حَتَّى إِنْ كَانَ مِنْهُمْ مَنْ آتَى أُمَّهُ عَلَانِيَةً لَكَانَ فِي أُمَّتِي مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ وَإِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَتَفَرَّقَتْ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِلَّةً وَاحِدَةً قَالُوا: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي -

«ترمذی کتاب الایمان باب افتراق هذه الامة»

84. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അംറു(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തു. ‘ഇസ്രായീൽ ജനതയിൽ സംഭവിച്ചത് തീർച്ചയായും എന്റെ സമുദായത്തിനും സംഭവിക്കും. ഒരു ജോഡി ചെറുപ്പിൽ ഒന്നു മറ്റൊന്നിനോട് സാദൃശ്യമുള്ളതുപോലെ അവർ തമ്മിലും സാദൃശ്യമുണ്ടായിരിക്കും. ഇങ്ങേയറ്റം ഇസ്രായീല്യരിൽ ആരെങ്കിലും പരസ്യമായി സ്വന്തം മാതാവിനെ പരിഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ ജനതയിലും അപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുണ്ടാകും. ഇസ്രായീൽ ജനത 72 കക്ഷികളായി പിരിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ സമുദായം 73 കക്ഷികളായി പിരിയും. അവരിൽ ഒരു കക്ഷിയൊഴികെ ബാക്കിയുള്ളവരെല്ലാം നരകാവകാശികളായിത്തീരും.’ അപ്പോൾ അനുയാതികൾ ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! അവർ ആരായിരിക്കും? തിരുനബി(സ) പ്രതിവചിച്ചു:- ‘ഞാനും എന്റെ സഹചരന്മാരും ഏതൊരവസ്ഥയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുവോ ആ സ്ഥിതിയിലുള്ളവർ.’ (തിർമിദി)

- ൧൫

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى مِنَ الْإِسْلَامِ إِلَّا اسْمُهُ

وَلَا يَتَّقِي مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا رَسْمَهُ مَسَاجِدُهُمْ عَامِرَةٌ وَهِيَ
 خَرَابٌ مِنَ الْهُدَىٰ عَلَيْهِمْ شَرٌّ مِّنْ تَحْتِ أَدِيمِ السَّمَاءِ مِنْ
 عِنْدِهِمْ تَخْرُجُ الْفِتْنَةُ فِيهِمْ تَعُودُ.

«مشكوة كتاب العلم ،

85. നബിതിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുൾ ചെയ്തതായി അലി(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘ജനങ്ങളിൽ ഇസ്‌ലാമിന്റെ നാമവും വിശുദ്ധ ഖുർആന്റെ ലിപികളും മാത്രം അവശേഷിക്കുന്ന ഒരു കാലം വരും. പള്ളികൾ ജനനിബിഡമായിരിക്കും. എന്നാൽ അത് സന്മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും ശൂന്യമായിരിക്കും. അവരുടെ ഉലമാക്കൾ (മതപണ്ഡിതന്മാർ) ആകാശത്തിൻ കീഴിൽ ഉള്ളവരിൽവെച്ച് ഏറ്റവും ദുഷ്ടന്മാരായിരിക്കും. ഫിത്നകൾ (കുഴപ്പങ്ങൾ) അവരിൽനിന്നും ഉൽഭവിക്കുകയും അവ അവരിലേക്കു തന്നെ മടങ്ങുകയും ചെയ്യും.’ (ബൈഹഖി - മിശ്കാത്)

ഇമാം മഹ്ദിയുടെ ആഗമനം

- 86

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ
 إِذْ نَزَلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْجُمُعَةِ فَلَمَّا قَرَأَ وَآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا
 يَلْحَقُوا بِهِمْ قَالَ رَجُلٌ: مَنْ هَؤُلَاءِ يَارَسُولَ اللَّهِ: فَلَمْ
 يُرَاجِعْهُ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى سَأَلَهُ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا قَالَ
 وَفِينَا سَلْمَانَ الْفَارِسِيُّ قَالَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ ﷺ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ
 ثُمَّ قَالَ لَوْ كَانَ الْإِيْمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا لَنَالَهُ رِجَالٌ مِنْ هَؤُلَاءِ -
 «بخارى كتاب التفسير سورة جمعة ، مسلم ص 170»

86. അബൂഹുറയ്ക്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘വിശുദ്ധ ഖുർആനിലെ സുറത്തുൽ ജുമാആ അവതരിപ്പിച്ചപ്പോൾ സന്ദർഭവശാൽ ഞങ്ങൾ നബിതിരുമേനി(സ)യുടെ അടുത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. അങ്ങനെ നബി (സ) ‘വ ആഖരീന മിൻഹും ലമ്മാ യൽഹഖുബിഹിം’ എന്ന വചനം ഓതിയപ്പോൾ ഒരാൾ ചോദിച്ചു. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! ഇക്കൂട്ടർ ആരാണ്? നബിതിരുമേനി(സ) മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. ആ ആൾ അതേ ചോദ്യം രണ്ടു മൂന്നു തവണ ആവർത്തിച്ചു. അപ്പോൾ സൽമാനുൽ ഫാരിസി(റ) ഞങ്ങളോടൊപ്പം ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) അദ്ദേഹത്തിനു നേരെ തിരിയുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേഹത്ത് കൈവെച്ചുകൊണ്ടിങ്ങനെ പറയുകയും ചെയ്തു. ‘സത്യവിശ്വാസം കാർത്തിക നക്ഷത്രത്തോളമെത്തിയാലും (ഭൂമിയിൽനിന്ന് നിശ്ശേഷം അപ്രത്യക്ഷമായിപ്പോയാലും) ആ സത്യവിശ്വാസത്തെ ഇവരിൽനിന്നുള്ള ചിലർ അഥവാ ഒരാൾ (നിവേദകൻ സംശയിക്കുന്നു) പുനസ്ഥാപിക്കും.’ (ബുഖാരി)

- 87

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكْمًا
 عَدْلًا فَيَكْسِرُ الصَّلِيبَ وَيَقْتُلُ الْخَنزِيرَ وَيَضَعُ الْحَرْبَ

وَيَبْقِضُ الْمَالَ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ حَتَّى تَكُونَ السَّجْدَةُ
 الْوَّاحِدَةَ خَيْرًا مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ وَأَقْرَبُ
 إِنَّ شِئْتُمْ وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ
 وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا -

«بخارى كتاب الانبياء باب نزول عيسى بن مريم»

87. അബൂഹുറൈറ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. നബി കരീം(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘എന്റെ ജീവൻ ആരുടെ കൈയിലാണോ ഇരിക്കുന്നത് അവനാണെ സത്യം. തീർച്ചയായും മർയമിന്റെ മകൻ നീതിമാനായ വിധികർത്താവായി നിങ്ങളിൽ അവതരിക്കാനാകും. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം കുരിശുടക്കുകയും പന്നിയെ കൊല്ലുകയും യുദ്ധം (മതത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള യുദ്ധം ദൈവീകനിർദ്ദേശമനുസരിച്ച്) നിർത്തലാക്കുകയും ധനം വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ അത് ആരും സ്വീകരിക്കുകയില്ല. ആ കാലത്ത് അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ ഒരു സാഷ്ടാംഗപ്രണാമം ചെയ്യുന്നത് ഇഹലോകത്തെക്കാളും അതിലുള്ള എല്ലാവസ്തുക്കളെക്കാളും ഗുണകരമായിരിക്കും. (ബുഖാരി)

الَا إِنَّ عِيسَى بِنَ مَرْيَمَ لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ وَلَا رَسُولٌ إِلَّا
 أَنَّهُ خَلِيقَتِي فِي أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي إِلَّا أَنَّهُ يُقْتَلُ الدَّجَالُ وَيَكْسِرُ
 الصَّلِيبَ وَيَضَعُ الْجُزْيَةَ وَتَضَعُ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا إِلَّا مَنْ
 أَدْرَكَهُ فَلْيَقْرَأْ عَلَيْهِ السَّلَامَ -

«طبرانى الاوسط والصغير»

88. നബിതിരുമേനി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘അറിയുക! എനിക്കും ഈസബ്നു മർയമിനും ഇടയിൽ ഒരു നബിയും ഒരു റസൂലും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. അറിയുക! എനിക്കുശേഷം എന്റെ സമുദായത്തിൽ അദ്ദേഹം എന്റെ ഖലീഫ (പ്രതിനിധി) ആയിരിക്കും. അറിയുക! അദ്ദേഹം ദജ്ജാലിനെ വധിക്കും. കുരിശുടയ്ക്കും. ജിസ്യ (പരാജിതരായ ജനതയിൽ നിന്നും വസൂലാക്കുന്ന നികുതി) നിർത്തലാക്കും. മതത്തിനുവേണ്ടി യുദ്ധം ഉണ്ടാകുകയില്ല. ആരെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടെത്തിയാൽ അദ്ദേഹത്തിന് എന്റെ ‘സലാം’ എത്തിക്കുക. (തബ്റാനി)

89. عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ أَدْرَكَ مِنْكُمْ عَيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ فَلْيَقْرَأْهُ مِنْ السَّلَامِ -

«ദ്രമ്തൂറ വ 245/ജ 2»

89. അനസ് (റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുൾ ചെയ്തു. ‘നിങ്ങളിൽ വല്ലവനും ഈസബ്നു മര്യമിനെ കണ്ടെത്തുന്നതായാൽ അയാൾ അദ്ദേഹത്തിന് എന്റെ ‘സലാം’ എത്തിക്കട്ടെ. (ദൂർ മൻസൂർ)

90. عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَبَايِعُوهُ وَلَوْ حَبَوًا عَلَى التَّلَجِ فَإِنَّهُ خَلِيفَةُ اللَّهِ الْمَهْدِي -

«ابن ماجه كتاب الفتن»

90. സൗബാൻ(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. തിരുനബി(സ) അരുളി. ‘നിങ്ങൾ മർദ്ദിയെക്കാണുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരങ്ങളിൽ ബൈഅത്ത് (അനുസരണ പ്രതിജ്ഞ) ചെയ്യുക. ഹിമം മുടിയ പർവ്വതം മറികടന്ന് മുട്ടിൽ ഇഴഞ്ഞ് നീങ്ങിയിട്ടാണെങ്കിലും നിങ്ങൾ പോയി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്ത് എത്തണം. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം അല്ലാഹുവിന്റെ ഖലീഫയും മർദ്ദിയുമാണ്.’ (ഇബ്നു മാജ)

91. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ وَإِمَامُكُمْ مِنْكُمْ وَفِي رِوَايَةٍ فَأَمَّكُمْ مِنْكُمْ -

«بخارى كتاب الانبياء نزول عيسى بن مريم - مسند احمد»

« 2/336 ص»

91. റസൂൽ തിരുമേനി(സ) ഇങ്ങനെ അരുളിയതായി അബൂഹൂറയ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. ‘നിങ്ങളിൽനിന്നുള്ള നിങ്ങളുടെ ‘ഇമാമ’യി (ആത്മീയ നേതാവ്) ഇബ്നു മര്യം നിങ്ങളിലിറങ്ങുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കും.’ മറ്റൊരു നിവേദനത്തിൽ പറയുന്നു. ‘നിങ്ങളിൽ നിന്നുതന്നെയായി അദ്ദേഹം നിങ്ങളെ നയിക്കും.’ (ബുഖാരി - മുസ്ലിം)

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ لِمَهْدِيْنَا آيَاتِينَ لَمْ
 تَكُونَا مُنْذُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَنْكَسِفُ الْقَمَرَ لِأَوَّلِ
 لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ وَيَنْكَسِفُ الشَّمْسُ فِي النِّصْفِ مِنْهُ وَلَمْ
 تَكُونَا مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ -

«سنن دارقطنى باب صفة صلوة الخسوف والكسوف
 وهيتها»

92. മുഹമ്മദ്ബിനു അലി(റ)യിൽനിന്നു നിവേദനം:- ‘ആകാശവും ഭൂമിയും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടത് മുതൽ ഇതേ വരെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത രണ്ടടയാളങ്ങൾ നമ്മുടെ മഹ്ദിക്കുണ്ട്. റമസാൻ മാസത്തിൽ (ഗ്രഹണത്തിനായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട) രാത്രികളിൽ ആദ്യത്തെ രാത്രിയിൽ ചന്ദ്രഗ്രഹണവും അതുപോലെ സൂര്യന് (ഗ്രഹണമുണ്ടാകുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ) മധ്യ ദിവസം സൂര്യഗ്രഹണവും ഉണ്ടാകും. അല്ലാഹു ആകാശവും ഭൂമിയും സൃഷ്ടിച്ചതിനുശേഷം ഒരിക്കലും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതാണ് ഈ അടയാളങ്ങൾ.’ (സുന്നൻ ദാരൂഖുത്തൻ)

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْأَحْوَصِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ
 شَهِدَ حَجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى
 عَلَيْهِ وَذَكَرَ وَعَظَ ثُمَّ قَالَ: أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمُ أَيُّ يَوْمٍ
 أَحْرَمُ ، أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمُ ؟ قَالَ فَقَالَ النَّاسُ: يَوْمَ الْحَجِّ
 الْأَكْبَرِ يَا رَسُولَ اللَّهِ . قَالَ: فَإِنَّ دِمَائِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ
 وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا ، فِي بَلَدِكُمْ
 هَذَا ، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا ، أَلَا لَا يَجْنِي جَانٍ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ ،
 وَلَا يَجْنِي وَالِدٌ عَلَى وَلَدِهِ ، وَلَا وَلَدٌ عَلَى وَالِدِهِ ، أَلَا إِنَّ
 الْمُسْلِمَ أَخُو الْمُسْلِمِ ، فَلَيْسَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ إِلَّا
 مَا أَحَلَّ مِنْ نَفْسِهِ ، أَلَا وَإِنَّ كُلَّ رَبَائِي الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ ،
 لَكُمْ رُؤُسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ غَيْرَ رَبَا
 الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَإِنَّهُ مَوْضُوعٌ كُلُّهُ ، أَلَا وَإِنَّ كُلَّ

دَمٍ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ ، وَأَوَّلُ دَمٍ أَضْعُ مِنْ دَمِ
 الْجَاهِلِيَّةِ دَمَ الْحَارِثِ ابْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، كَانَ مُسْتَرَضِعًا فِي
 بَنِي لَيْثٍ فَقَتَلْتُهُ هَذِيلٌ . أَلَا وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا ،
 فَإِنَّهُنَّ عَوَانٌ عِنْدَكُمْ ، لَيْسَ تَمْلِكُونَ مِنْهُنَّ شَيْئًا غَيْرَ ذَلِكَ
 إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ ، فَإِنْ فَعَلْنَ فَاهْجُرُوهُنَّ فِي
 الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ ضَرْبًا غَيْرَ مُبْرِحٍ ، فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ
 فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا - أَلَا وَإِنْ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا
 وَلِنِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا ، فَأَمَّا حَقُّكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ فَلَا
 يُؤْتِنَنَّ فُرْشَكُمْ مِنْ تَكْرَهُونَ ، وَلَا يَأْذَنَنَّ فِي بُيُوتِكُمْ لِمَنْ
 تَكْرَهُونَ . أَلَا وَإِنْ حَقَّهِنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي
 كِسْوَتِهِنَّ وَطَعَامِهِنَّ -

« ترمذی أبواب التفسير سورة التوبة »

93. സുലൈമാനുബ്നു അഹ്മദ്‌നിൽ അഹ്‌വസ്(റ) നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. താൻ ഹജ്ജത്തുൽ വിദായിൽ റസൂൽ തിരുമേനിയുടെ കൂടെ പങ്കെടുത്തു വെന്ന് എന്റെ പിതാവ് എന്നോടു പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം നിവേദനം ചെയ്യുന്നു.

അപ്പോൾ നബിതിരുമേനി(സ) അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും അവനെ പ്രകീർത്തിക്കുകയും സന്നിഹിതരായവരെ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്തു കൊണ്ട് ചോദിച്ചു. ‘ഏറ്റവും പുണ്യമായ ദിവസമേത്?’ ‘ഏറ്റവും പുണ്യമായ ദിവസമേത്?’ ജനങ്ങൾ ഉത്തരം നൽകി. അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ! മഹത്തായ ഹജ്ജ് കർമ്മത്തിന്റെ ദിവസം. തിരുനബി(സ) അരുളി. ‘അപ്പോൾ ഓർക്കുക! ഈ പട്ടണത്തിനും ഈ ദിവസത്തിനും ഈ മാസത്തിനുമുള്ള തുപോലുള്ള പരിശുദ്ധി നിങ്ങളുടെ ജീവനും നിങ്ങളുടെ സ്വത്തിനും നിങ്ങളുടെ അന്തസ്സിനും അഭിമാനത്തിനുമുണ്ട്. തന്റെ കുറ്റത്തിനല്ലാതെ മറ്റൊരാളുടെ കുറ്റത്തിന് ആരും ഉത്തരവാദിയാവുകയില്ല. ഒരു പിതാവും തന്റെ മകന്റെ ചെയ്തികൾക്ക് ഉത്തരവാദിയാവുകയില്ല. ഒരു മകനും തന്റെ പിതാവിന്റെ കുറ്റത്തിന് ഉത്തരവാദിയാവുകയില്ല. ഓർക്കുക! മുസ്‌ലിം, മുസ്‌ലിമിന്റെ സഹോദരനാകുന്നു. എന്നാൽ സ്വന്ത ഇഷ്ടപ്രകാരം തന്റെ സഹോദരന് താൻ അനുവദിച്ചതല്ലാതെ അവന് യാതൊന്നും വിഹിതമാകുകയില്ല. ഓർക്കുക! ജാഹിലിയത്തിന്റെ കാലത്തു നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാ പ

ലിശയും നിർത്തൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളുടെ മൂലധനമുണ്ട്. നിങ്ങൾ അന്യർക്ക് യാതൊരു കുറവും വരുത്തരുത്. നിങ്ങൾക്ക് കുറവ് വരുത്തപ്പെടുകയുമരുത്. അബ്ബാസുബ്ബനു അബ്ദിൽ മുത്തലിബിന്റെ (നബിതിരുമേനിയുടെ ഒരു അടുത്ത ബന്ധു) പലിശ ഇതിൽനിന്നും ഒഴിവാൻ. അത് തികച്ചും ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ജാഹിലിയ കാലത്തെ രക്തത്തിനുള്ള പ്രതികാരമെല്ലാം ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ജാഹിലിയ കാലത്തെ രക്തത്തിനു പകരം വീട്ടുവാനുള്ള അവകാശം ഞാനാദ്യമായി ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്നത് ഹാരിസുബ്ബനു അബ്ദിൽ മുത്തലിബിന്റെ (നബിതിരുമേനിയുടെ ഒരു അടുത്ത ബന്ധു) രക്തമാണ്. ബനു ലൈസിന്റെ ഗോത്രത്തിൽ മൂലകുടിക്കുന്ന കുട്ടിയായിരുന്നു അവൻ. ഹുദൈദൻ അവനെ കൊന്നു. അറിയുക! നിങ്ങൾ സ്ത്രീകളോട് നല്ല രീതിയിൽ പെരുമാറണമെന്ന എന്റെ വസിയത്ത് നിങ്ങൾ പാലിക്കുക. കാരണം അവർ നിങ്ങളുടെ അടുക്കലുള്ള വിശ്വസ്തസ്വത്താണ്. അവർ പ്രത്യക്ഷമായ ദുസ്വഭാവം കാണിച്ചാലല്ലാതെ അവരുടെ മേൽ യാതൊരു അധികാരവും നിങ്ങൾക്കില്ല. അവർ അങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചാൽ ശയനസ്ഥലത്ത് അവരെ ഒറ്റപ്പെടുത്തുക. അവരെ പരുക്കേൽപ്പിക്കാത്ത നിലയിൽ അടിക്കുകയും ചെയ്യുക. അവർ വഴിപ്പെട്ടാൽ അവർക്കെതിരിൽ നിങ്ങൾ യാതൊരു നടപടിയും സ്വീകരിക്കരുത്. ഓർക്കുക! നിങ്ങൾക്ക് നിങ്ങളുടെ സ്ത്രീകളുടെ മേൽ ചില അവകാശങ്ങളുണ്ട്. അതേപോലെ നിങ്ങളുടെ സ്ത്രീകൾക്ക് നിങ്ങളുടെ മേലും ചില അവകാശങ്ങളുണ്ട്. അവർ സദാചാരനിഷ്ഠയോടെ ജീവിക്കുക. നിങ്ങളിഷ്ടപ്പെടാത്തവർക്ക് നിങ്ങളുടെ വീടുകളിൽ പ്രവേശനാനുമതി നൽകാതിരിക്കുക. ഇതാണ് നിങ്ങൾക്കവരുടെ മേലുള്ള അവകാശം. അറിയുക! അവരുമായി നല്ല നിലയിൽ വർത്തിക്കുക. അവർക്ക് വസ്ത്രവും ആഹാരവും നൽകുക. ഇതാണ് അവർക്ക് നിങ്ങളുടെമേലുള്ള അവകാശം.' (തിർമിദി)